

Viborg Stift

EN DEL AF FOLKEKIRKEN

2025

Fremtidens **FOLKEKIRKE**

BRUDEPAR GIFT I NYTÆNKTE
RAMMER 32

BØR VI LUKKE NOGLE
AF KIRKERNE? 34

STÆVNE GAV GEJST TIL ARBEJDET
I FREMTIDENS KIRKE 38

VIBORG STIFT

INDHOLD

Biskoppen: Kirke er noget, vi gør sammen	4
Kirkernes Sociale Arbejde:	
Supertankeren har fået speedbåde	8
Tante Andante:	
Et magisk spejlbillede der giver kirken nyt liv	12
Ny menighedsrådslov giver mere frihed	16
Dåbsfamilier tester et nyt dåbsritual	18
Fremtidens kirke kalder	22
Organist: Dialog og rummelighed er vigtigt	23
Nytænkning af rammerne for konfirmandundervisningen	26
Ny teologisk udviklingskonsulent:	
Vi skal turde tænke nyt	30
Brudepar gift i nytænkte rammer	32
Sognepræst Heidi ser landområder dø	34
Rekordstort stævne samlede menighedsråd	38
Ny provst: Et lyttende lederskab og en poetisk sjæl	42
Massiv præstemangel fik Mette til at stoppe op	44
Dronningens design i domkirkens rum	46
Folkekirken mangler midtbanespillere	48
Bæredygtige buketter hitter	50
AI må ikke gøre præster dovne og dumme	52
Beredskabspræster prøvede kræfter med rollespil	54
Oplev de smukkeste steder	58
Stiftskort for Viborg Stift	60
Stiftsansatte	61
Stiftspræster	63
Gode forslag til podcasts	64

Denne tryksag er klima-kompenseret iht. ClimateCalc. Kompensation er købt hos: South Pole Carbon CC-000033/DK

SE FILM MED ÅRETS
HØJDEPUNKTER

REDAKTION:

Henrik Helms (ansvarshavende)
Anika Thorø Weber
Troels Witter
Victoria Vejle Kilpatrick

FOTO:

Henrik Helms
Valdemar Fischer-Nielsen
Kim Frost
Troels Witter
Anika Thorø Weber

LAYOUT OG TRYK:

Grafisk Tryk

UDGIVET AF:

Viborg Stift Domkirkestræde 1 8800 Viborg
Hovednummer: 8662 0911
Mail: kmvib@km.dk
Hjemmeside: viborgstift.dk
Facebook: facebook.com/viborgstift
Instagram: instagram.com/viborg_stift
Linkedin: dk.linkedin.com/company/viborgstift

KIRKE ER IKKE ET NAVNEORD. KIRKE ER NOGET, VI GØR SAMMEN

Folkekirken forandrer sig, og det skal den. For biskop Henrik Stubbjær handler fremtiden ikke om at bevare alting, som det er, men om at bevare det levende.

Kirken er noget, vi gør sammen i fællesskab, i forkyndelse og i handling ►

Af Henrik Helms

”

Evangeliet er et glædeligt budskab om, at vi som mennesker er skabt unikke og uendelig værdifulde – men også sat i et fællesskab.

Biskop Henrik Stubbkjær ser fremtidens folkekirke som et fællesskab i bevægelse. – Kirken skal skabe håb og fornyelse – og vise i praksis det, vi forkynder, siger han.

Når biskop Henrik Stubbkjær taler om fremtidens folkekirke, er det med et blik rettet både indad og fremad. For ham er kirken ikke først og fremmest en bygning eller en institution – men en bevægelse. Noget levende, som formes af mennesker i fællesskab.

– Kirke opfatter vi normalt som et navneord. Men vi burde egentlig tale om kirke som et udsagnsord. Kirke er noget, vi gør sammen, siger Henrik Stubbkjær og læner sig frem med et lille smil. Det er netop det blik, han ønsker at holde fast i, når samtalen om fremtidens folkekirke skal tages.

I Viborg Stift har biskoppen taget initiativ til tre arbejdsgrupper – én for præster, én for organister og én for kirke- og kulturmedarbejdere, der hver især skal give deres bud på, hvordan folkekirken bedst kan formes de kommende år.

– Jeg tror, vi vil se, at samarbejdet bliver endnu vigtigere. At organisten tænkes med i måden, vi holder gudstjeneste på, at kirke- og kulturmedarbejderen inviteres med ind i det fælles arbejde, og at præsten ikke står alene. Når de tre fagligheder arbejder sammen, kan vi skabe noget unikt, for børn, for unge og for menigheden som helhed.

FRA LANDSBY TIL BY – OG NYE FORMER FOR FÆLLESSKAB

Det er ikke kun kirkens interne samarbejde, der forandrer sig. Også landskabet, både det

geografiske og menneskelige, er i bevægelse.

– Vi mærker det tydeligt her i stiftet. Flere flytter fra landsognene til byerne, og nogle præster har nu tre, fire eller endda flere sogne. Vi kan ikke bare smøre kirkelivet tyndere og tyndere ud. Det giver hverken mening for præsten eller menigheden, siger Henrik Stubbkjær. I stedet peger han på behovet for at skabe kvalificerede fællesskaber – også selv om det betyder, at nogle kirker må få en særlig profil eller et særligt fokus.

– Vi skal finde ud af, hvordan vi kan være menighed i den virkelighed, vi står i. Gudstjenesten og salmesangen lever af fællesskabet. Derfor skal vi bevare det, der er dybt værdifuldt – men i en ramme, hvor kirken kan leve og forny sig.

NÅR SAMARBEJDE BLIVER FORKYNDELSE

For biskoppen hænger samarbejde og forkyndelse uløseligt sammen. Derfor hilser biskoppen også de mange nye gudstjenesteformer velkommen – fra fyraftens- og meditative gudstjenester til pilgrimsvandringer og sangfællesskaber. Det handler, siger han, om at møde mennesker der, hvor de er.

– Evangeliet er et glædeligt budskab om, at vi som mennesker er skabt unikke og uendelig værdifulde – men også sat i et fællesskab. Og hvis samarbejdsklimaet i kirken

er dårligt, så er det første, der lider, netop evangeliet. Vi må *walk the talk* og vise i praksis det, vi forkynder.

Netop den tanke, at teologien skal mærkes i praksis, går igen, når Henrik Stubbkjær taler om kirkens rolle i samfundet.

– Det vigtigste, vi er her for, er at forkynde evangeliet. Men vi skal gøre det på mange måder og med afsæt i den virkelighed, vi er i. Luther sagde, at enhver tid må have sin reformation. Vi må hele tiden søge ind til kernen og formidle evangeliet, så det bliver til liv.

EN KIRKE, DER RÆKKER UD

Men fremtidens folkekirke skal ikke blot se indad. Den skal række ud – til verden og til mennesker, der har brug for nærvær.

– Jeg tror, kirken får en endnu større diakonal opgave. Vi ser det allerede i vores samarbejde med kommunerne. Kunne vi for eksempel finde frivillige, der tager ud til dem, der bliver udskrevet fra sygehuset sent om aftenen – bare for at lægge et rugbrød og en liter mælk på bordet? Det er også at være kirke.

Han peger på, at diakonien ikke kun handler om hjælp i snæver forstand, men også om at skabe rum for håb.

– Kirken skal skabe fællesskaber, der rummer et håb, som er større end det, der kan

bæres af den enkelte af os. I en verden, hvor meget falder fra hinanden, er der brug for en kirke, der kan forkynde et håb, der bærer.

FRA VIBORG TIL VERDEN

Som præsident for Det Lutherske Verdensforbund oplever Henrik Stubbkjær, hvordan kirker over hele kloden står med de samme spørgsmål.

– Evangeliet kender ingen grænser. Det bryder tværtimod grænser ned. Når jeg møder kolleger i andre lande, mærker jeg, at fællesskabet bærer, også på tværs af tusindvis af kilometer. Det minder os om, at vi er en del af et globalt fællesskab, hvor vi må tage hånd om hinanden.

Den erfaring bringer han også med hjem til Viborg. For ham handler det lutherske fællesskab om frihed – men ikke en frihed fra noget, snarere en frihed til noget.

– Vi er sat fri til at se vores næste. Til at dele kærligheden, for kærligheden lever af at blive delt. Hvis vi holder den for os selv, dør den. Men når vi deler den, bliver der mere af den.

ÅNDELIG NYSGERRIGHED OG NY ÅBENHED

Midt i en tid præget af krige, teknologi og hurtige forandringer, ser biskoppen også spirende tegn på håb.

– Jeg oplever en voksende åndelig nysgerrighed. Mange søger efter mening, fællesskab

og sammenhæng. Der er en åbenhed, som kalder på, at vi som kirke tør tale mere direkte om tro og håb. Tiden er til, at vi åbner os – og tør sætte ord på, hvad evangeliet betyder for os.

ET FÆLLESSKAB, DER SKAL VOKSE

Når Henrik Stubbkjær ser frem mod de kommende år, er håbet klart:

– Jeg håber, at folkekirken bliver ved med at være relevant, at vi kan forkynde evangeliet både i ord og i handling. At vi bruger hinandens kompetencer og skaber de bedste rammer for fællesskabet. For gør vi det, så vil kirken vokse – ikke nødvendigvis i antal, men i livskraft.

Men fremtiden kalder også på eftertanke. For mens kirken skal række ud, er der ifølge biskoppen også brug for at genfinde nærværet – midt i en verden, der flimrer på skærme.

– Jeg kan da også frygte vores flygtighed. At vi ikke kan styre de ting, vi har udviklet. Mobiltelefonen kommer nogle gange imellem os. Den kan blive en flugt, der gør, at vi glemmer at se mennesket ved siden af os. Vi

skal lære at bruge teknologien til det, den er god til – men også turde lægge den fra os, der hvor den står i vejen for det frie liv imellem os, siger Henrik Stubbkjær.

Han tøver et øjeblik og tilføjer:

– Vi skal ikke lade teknologien bruge os. Vi skal bruge den til at forbinde – ikke adskille.

Og som afslutning sender biskoppen en opfordring ud til alle menighedsråd og medarbejdere i stiftet:

–Sæt jer sammen, spørg, hvordan I kan fremme evangeliet dér, hvor I er. Hvordan I kan spille hinanden gode. For det, vi sidder med, er ikke bare struktur og organisation. Det er livskraft. ■

Kirken skal skabe fællesskaber, der rummer et håb, som er større end det, der kan bæres af den enkelte af os.

LYT TIL PODCAST
MED BISKOPPEN

Lars Kristensen var med ved prisoverrækkelsen af Hans Tausen Prisen sammen med kollega Kirsten Vindum. De fik tildelt prisen sammen med den anden prismodtager, Elin Engholm Knudsen (Tante Andante).

SUPERTANKEREN HAR FÅET SPEEDBÅDE.

Nu kan vi nemmere manøvrere og gøre en konkret forskel

Halvandet års hårdt arbejde begynder at bære frugt: Fællesskaber vokser, og mange får gavn af det sociale arbejde, som Viborg Stifts koordinators står i spidsen for. Det ihærdige arbejde har nu udløst en fornem pris – Viborg Stifts initiativpris, Hans Tausen Prisen.

Af Anika Thorø Weber og Henrik Helms (foto)

Hundredvis af frivillige er blevet engageret, og samarbejdet vokser på tværs af sogne og i samarbejde med kommuner og organisationer. Alt sammen til gavn for grupper i samfundet, der har brug for en udstrakt hånd.

Det er det billede, der tegner sig, når man tager et kig på det store arbejde, som Viborg Stifts koordinators har stået bag de seneste år.

Siden marts 2024 har Viborg Stift med 14,5 millioner kroner i ryggen fra Den A. P. Møllerske Støttefond lavet en stor strategisk satsning ved at opprioritere det sociale arbejde med ansættelsen af seks nye koordinators under Kirkernes Sociale Arbejde (KSA). Og efter halvandet år på posterne ser man nu de første succeser vokse frem:

I Holstebro er man eksempelvis ved at uddanne personer i et "krop, sjæl og

samtale"-forløb, der sidenhen skal afføde en række fællesskaber, hvor man mødes om at skabe ro i krop og sind ud fra oldkirkelige meditative principper. I Skive har man i samarbejde med kommunen kastet sig ud i samtalegrupper for forældre til børn med skolevægtring.

- Folkekirken er på mange måder en stor supertanker. Den kan rumme meget og har mange muligheder, men kan ikke tilpasse ►

sig på et splitsekund. Med Kirkernes Sociale Arbejde oplever jeg, at vi har fået nogle speedbåde, så vi nemmere kan manøvrere og gøre en konkret forskel. Det er med til at give kirken krop. Ord har vi nok af i verden, siger Lars Kristensen, der er ansat som koordinator i Lemvig Kommune.

12. september deltog han i årets stiftsmødnghedsrådsstævne, hvor de seks nye koordinatorer blev hædret med Viborg Stifts initiativpris, Hans Tausen Prisen.

Det er en anerkendelse, som stiftspræst og projektleder for Kirkernes Sociale Arbejde, Steen Andreassen, er taknemmelig for.

- Prisen er meget velfortjent. Når vi holder møder, kan vi slet ikke nå at tale alle projekter igennem, for de har sat imponerende meget i søen på halvandet år, siger han.

EN VIGTIG FUNKTION

Baggrunden for opskaleringen af det sociale arbejde i stiftet sker med inspiration fra de to provstier i Viborg, hvor man siden 2019 har haft Elise Secher ansat i en stilling, der svarer til den, som yderligere seks koordinatore nu også har. Erfaringerne fra Viborg viser nemlig, at selvom kirke- og kulturmedarbejdere og øvrige ansatte i kirkerne har gjort og gør et stort arbejde for at sikre diakonale tilbud lokalt, så giver en samlende koordinator

andre muligheder for større samarbejder med kommuner og organisationer.

Med ansættelsen af seks nye koordinatore har man nu en ledende rolle i Herning, Holstebro, Ikast-Brande, Skive-Salling, Struer, Lemvig og Viborg kommuner. Her har koordinatorene det seneste halvandet år brugt mange timer på at være i dialog med de enkelte kirker, kommuner og relevante organisationer for at danne sig et helhedsindtryk af mulighederne – og hvor man bør sætte ind for at hjælpe mennesker, der har brug for det.

- Jeg har deltaget i præstekonventer, holdt møder med menighedsråd, været til samråd i kommunen og meget andet. Det har været et vigtigt fundament for at kunne skyde arbejdet godt i gang, siger Kirsten Vindum, der er koordinator i Struer Kommune.

Som tidligere sognemedhjælper i Lemvig gennem 12 år kan hun se, hvilken forskel det gør, at man nu har koordinatore, der samler trådene og er et ansigt udadtil.

- På den her måde har vi en mere direkte adgang til kommunen, som har været meget imødekommende og interesseret i samarbejde. Og så mærker jeg jo, hvordan det hele vokser, fordi der er en samlende funktion, der holder overblik og er en fælles indgang

til samarbejde på tværs. Uden sådan en funktion kan arbejdet hurtigt løbe ud i sandet, siger Kirsten Vindum.

- Det betyder meget at opleve, at vi nu ser mennesker komme ud og tage del i gode fællesskaber i stedet for at sidde derhjemme. Og ikke alene tager de del i vores fællesskaber – de udvikler også venskaber og mødes uden om vores arbejde. Det er jo fantastisk, siger Kirsten Vindum.

FRIVILLIGE ER KERNEN

Selvom Kirsten Vindum ser en stor værdi i, at stiftet har prioriteret at ansætte koordinatore, så er det nogle andre, hun giver æren for, at det sociale arbejde nu vokser overalt i stiftet.

- Alt, hvad vi laver, skal forankres i frivillige. Jeg er bare en katalysator – det er de frivillige, der skal bære en stor del af opgaven. Det må ikke gå i stå, hvis jeg en dag ikke længere sidder på posten, siger Kirsten Vindum.

Kirsten Vindum trækker på erfaring fra ►
sin tid som sognemedhjælper.

Der er gang i bålmad og brændekløvning på sommerlejr for udsatte familier på Fenskær Efterskole.

Hun er derfor også fortaler for, at man for hvert område har nedsat udvalg med frivillige, der har beslutningsretten og ansvarsgrundlaget. Det har man gjort i Struer indenfor de tre hovedområder – juleaften, mandefællesskaber og sommerferier for udsatte familier - som man i første omgang fokuserer på.

- Vi skal have opbygget arbejdet på en bæredygtig måde, så det kan leve mange år. Det kræver en god struktur – men mest af alt engagerede frivillige, siger Kirsten Vindum.

Det genkender Lars Kristensen. Han er lige nu i kontakt med alt fra keramikere til et padelcenter for at bygge projekter op om aktiviteter, som de frivillige selv er optaget af.

- Branden hos frivillige er det vigtige fundament. Uden det kan vi koordinere og strukturere i en uendelighed uden at komme nogen vegne, siger han.

MERE I VENTE

Med halvandet år i ryggen er der nu to og et halvt år tilbage, før projektmidlerne fra Den A. P. Møllerske Støttefond udløber.

For koordinatorene er der derfor stadig gode muligheder for at sætte projekter i søen og udvikle på de ting, der allerede er i gang. Men hos styregruppen bag projektet står det øverst på to do-listen at se på, hvordan man sikrer det økonomiske fundament fremover.

- Vi skal se på, om vi kan finde en model, så kommuner og kirker dækker udgifterne

i fællesskab. Det er det, vi arbejder på lige nu, siger Steen Andreassen, der håber og forventer, at funktionen med koordinatorene fortsætter mange år fremover.

Indtil da retter Kirsten Vindum og Lars Kristensen blikket mod den jordnære hverdag og de mennesker, de rækker ud til. Som et nyt felt er Kirsten Vindum ved at se nærmere på, hvordan Kirkernes Sociale Arbejde måske kan hjælpe de mange unge, der oplever skolevægning. Lars Kristensen har flere events i kalenderen, der skal støtte par og give dem frirum og plads til eftertanke, så de kan styrke deres parforhold.

- Som kirke har vi et ansvar at række hånden frem og møde folk, hvor de er. Jeg håber, vi kan være med til at skabe en oase, hvor mennesker kan få lov til at være dem, de er og blive mødt i de problemer, som livet bringer os, siger Lars Kristensen.

◀ Tilbud til par er blandt fokusområderne for kirkernes sociale arbejde

Steen Andreassen glæder sig over, hvor mange projekter koordinatorene har sat i gang på kort tid. Det lover godt for fremtiden, mener han.

SE FILM OM KSA

KIRKERNES SOCIALE ARBEJDE (KSA)

Viborg Stift har syv ansatte koordinatore i Kirkernes Sociale Arbejde. Seks af dem er ansat i en fireårig projektperiode med støtte fra Den A. P. Møllerske Støttefond, der har bevilliget 14,5 millioner kroner. Støtten løber frem til foråret 2028. Koordinatorerne er ansat til at sikre samskabelse i Herning, Holstebro, Ikast-Brande, Skive, Struer, Lemvig og Viborg kommuner.

Koordinatorerne, som støttes af fondsmidler, har fået syv indsatsområder, som de skal fokusere på. Det gælder sorggrupper, trivselsgrupper, ungenetværk, partilbud, sommerferie for udsatte familier, mandefællesskaber og juleaftensarrangementer.

ET MAGISK SPEJLBILLEDE DER GIVER KIRKEN NYT LIV

I næsten to årtier har Elin Engholm Knudsen givet den farverige figur Tante Andante liv og stemme. Fra sit eventyrhus i Lemvig og på turné i kirker, plejecentre, kulturhuse og skoler over hele Danmark har hun med musik, leg og fortællinger samlet børn og voksne om fællesskaber, hvor glæden får lov at fylde. Nu har hun modtaget Viborg Stifts initiativpris, Hans Tausen-prisen.

Af Henrik Helms ►

”

Når børn træder ind i huset,
møder de ikke mig – de møder
Tante Andante. Hun er nysgerrig,
legende og fuld af fantasi.

Jeg skal ikke høre nogen sige Elin til mig, når jeg er Tante Andante. Det bryder magien. Børnene tror på figuren, fordi jeg gør det.

Huset ligger centralt i Lemvig, er en del af Lemvig KFUM og KFUK, og når man træder ind, føles det som at gå ind i et eventyr.

Her hænger farverige fugle fra loftet, bamserne sidder parate i vindueskarmen, og i hvert hjørne bor små historier, som bare venter på at blive fortalt.

Det er her, børn og voksne møder Tante Andante – den figur, som for mange i Midt- og Vestjylland er blevet synonym med leg, musik og levende kirkeliv.

Bag farverne og figuren gemmer Elin Engholm Knudsen sig, der siden 2007 har givet et levende indblik i folkekirkens kerneværdier i samarbejde med kirker, skoler og frivillige.

– Når børn træder ind i huset, møder de ikke mig – de møder Tante Andante. Hun er nysgerrig, legende og fuld af fantasi. Og det er gennem hende og en lang række andre figurer, vi deler liv og glæde, sorg og bekymring, fortæller hun.

ET BARN AF FANTASI OG POESI

Tante Andante blev oprindeligt skabt af Halfdan Rasmussen og Ib Spang Olsen i begyndelsen af 1970'erne som en poetisk og musikalsk figur, der lærte børn at se verden med fantasiens øjne.

Senere videreudviklede Benedicte Riis universet med Tante Andantes Hus – et

sanseligt legehuse inspireret af nordiske fortællere som Astrid Lindgren og Thorbjørn Egner, hvor leg, sang og livsglæde gik hånd i hånd.

Da KFUM og KFUK i begyndelsen af 00'erne ønskede at skabe et kirkeligt Tante Andante-univers, blev Elin Engholm Knudsen en af de drivende kræfter.

– Vi vil give Tante Andante-universet et ekstra »ben« med bibelfortællingerne, hvor børn også møder kirken i et legende og sanseligt univers. Et sted, hvor børn kan mærke evangeliet med hele kroppen – gennem musik, bevægelse og glæde, fortæller hun.

NÅR ROLLEN BLIVER ET SPEJL

For Elin Engholm Knudsen er Tante Andante mere end et kostume. Rollen er en forlængelse af hende selv – og et spejl, hun både kan gemme sig bag og finde sig selv i.

– Jeg tror, alle mennesker har brug for et sted, hvor de kan give slip. Når jeg tager kjolen og hatten på, bliver jeg friere, mere modig. Tante Andante tør alt det, jeg nogle gange holder igen med som Elin. Hun spørger, hun griner, hun leger – og hun tror på det bedste i mennesker. Det smitter, siger hun.

Og når først kjolen er på, findes Elin ikke længere i rummet.

– Jeg skal ikke høre nogen sige Elin til mig, når jeg er Tante Andante. Det bryder

magien. Børnene tror på figuren, fordi jeg gør det.

DE SMÅ SYNGER MED DE GRÅ

Blandt de mange projekter, Elin Engholm Knudsen står bag, er "De små synger med de grå" et af de mest elskede. Her mødes dagplejebørn, vuggestuebørn og ældre i kirken for at synge, danse og grine sammen.

– Det er noget af det mest livgivende, jeg har været en del af. De ældre får energi, og børnene oplever, at der er voksne, der ser dem med varme og nysgerrighed. Det er gensidig glæde – og en påmindelse om, at kirken er for alle aldre, siger hun.

Men det kræver noget af kirkerne at skabe de rammer.

– Det forudsætter, at menighedsrådene prioriterer det, så det ikke bare bliver en engangsforestilling, men en del af kirkens liv, påpeger Elin Engholm Knudsen.

ET LIV MED FARVER OG FORTÆLLINGER

Efter 18 år i rollen som Tante Andante er grænsen mellem rollen og personen næsten visket ud.

– Jeg kan ikke helt adskille os længere. Tante Andante er mig – og jeg er hende. Hun gør det muligt at møde børn lige der, hvor de er, med sang, leg og bibelfortællinger. Det handler ikke om at forklare, men om at opleve.

Gennem involvering og deltagelse oplever de sange, salmer og fortællinger sammen, og hun håber, at det er med til, at de får grund til at tro, har håb for i morgen og ved, at der er brug for dem i dag.

HVIS TANTE ANDANTE SAD PÅ KIRKEBÆNKEN

Når man spørger, hvad Tante Andante mon ville tænke, hvis hun sad til en almindelig gudstjeneste, ler Elin Engholm Knudsen højlydt.

– Jeg tror, hun ville kigge sig omkring og tænke: "Hvorfor synger de så stille?" Og så ville hun nok rejse sig op midt i det hele og begynde at danse – bare en lille smule. Ikke for at lave ballade. Jeg tror, hun ville tænke, at det var lidt mærkeligt, at folk sad så stille, når vi synger om noget så stort.

Efter en lille tænkepause lyder det samstemmende fra både Elin Engholm Knudsen og Tante Andante:

– For det er jo det, kirken kan: Den kan få os til at mærke livet. ■

TANTE ANDANTE

- Skabt i 1971 af Halfdan Rasmussen (tekst) og Ib Spang Olsen (illustration).
- Videreudviklet af Benedicte Riis, der etablerede Tante Andantes Hus – et sanseligt kulturhus med musik og fortælling inspireret af nordiske forfattere som Astrid Lindgren og Thorbjørn Egner.
- I begyndelsen af 2000'erne udviklede KFUM og KFUK et kirkeligt Tante Andante-univers med Elin Engholm Knudsen som frontfigur.
- I dag turnerer Tante Andante alias Elin Engholm Knudsen sammen med enten én musiker eller hele Tante Andante Band Lemvig i hele landet med musiske bibelfortællinger og børnegudstjenester, børnekoncerter, generationsmøder – De små synger med de grå, minikonfirmandforløb og meget mere.
- Modtager af Viborg Stifts initiativpris 2025, Hans Tausen-prisen.

SE FILM OM DE SMÅ
SYNGER MED DE GRÅ

Ny menighedsrådslov giver mere frihed – og tydeligere ansvar

Den nye menighedsrådslov er på vej gennem Folketinget. Loven skal gøre det lettere at være menighedsråd – og skabe bedre sammenhæng mellem lokale opgaver, økonomi og arbejdsgiveransvar. Her får du overblikket over de vigtigste ændringer med stiftskontorchef Bodil Abildgaards forklaringer. Som medlem af den nationale styregruppe bag Forenklingsprojektet for menighedsrådene har stiftskontorchef Bodil Abildgaard været tæt på arbejdet med den nye menighedsrådslov. Hun repræsenterede landets stiftskontorchefer i styregruppen, der i marts 2025 afleverede deres anbefalinger til Kirkeministeriet.

Af Henrik Helms

EN NY FORMÅLSBESTEMMELSE

GAMMEL ORDLYD:

»Sognets kirkelige og administrative anliggender ordnes og styres af menighedsrådet, medmindre andet er særligt hjemlet.«

NY ORDLYD:

»Menighedsrådet skal virke for gode vilkår for evangeliets forkyndelse. Menighedsrådet er ansvarligt for folkekirkens virke i sognet og skal sørge for gode rammer for evangeliets forkyndelse, gudstjenester, kirkelige handlinger, den kirkelige undervisning, diakoni og mission.«

– Den nye formulering flytter ansvaret tydeligt over til hele menighedsrådet. Det bliver ikke længere en administrativ funktion, men en opgave, man bærer. Og så er det bemærkelsesværdigt, at ordet diakoni og mission nu står i loven. Det viser, at kirken skal turde række ud, siger Bodil Abildgaard.

ARBEJDSMILJØET BLIVER ET FÆLLES ANSVAR

NY BESTEMMELSE:

»Menighedsrådet, provsten og biskoppen er forpligtet til at samarbejde og sikre en gensidig orientering om forhold af betydning for arbejdspladsen.«

– Det er en vigtig ændring. Tidligere lå ansvaret alene hos menighedsrådet. Fremover bliver det tydeligt, at alle parter har et medansvar. Hvis noget går galt, skal man ikke pege på én, men finde løsningen i fællesskab. Det er et skridt mod en mere sammenhængende folkekirke.

FLEKSIBILITET I ANTALLET AF MENIGHEDSRÅDSMEDLEMMER

I dag afhænger antallet af medlemmer af sognets størrelse. Den nye lov giver større frihed til at justere medlemstallet inden for en ramme:

- Under 500 medlemmer: minimum 5, op til 8
- 500–2.000: minimum 7, op til 10
- 2.000–5.000: minimum 9, op til 12
- Over 5.000: minimum 11, op til 14

– Det lyder teknisk, men det betyder faktisk noget. For antallet af medlemmer har indflydelse på, hvor mange stemmer man har ved eksempelvis bispevalg. Derfor skal menighedsrådene overveje, hvordan de sammensætter sig – ikke bare af hensyn til arbejdet, men også til repræsentationen i folkekirken, siger hun.

MERE LOKAL BESLUTNINGSKRAFT PÅ KIRKEGÅRDENE

NY BESTEMMELSE:

Menighedsrådet kan selv godkende anlægsændringer og projekter på kirkegårde, medmindre anlægget er udpeget som særligt bevaringsværdigt.

– Det er en reel lettelse. Mange små ændringer kan nu besluttes direkte i rådet uden at skulle forbi provsti eller stift. Det frigør tid og giver kortere vej fra tanke til handling – men forudsætter stadig, at man bruger den faglige rådgivning, siger stiftskontorchefen.

FOLKEKIRKENS JORDER – MULIGHED FOR AT SAMLE FORVALTNINGEN I PROVSTIET

Folkekirken ejer omkring 11.000 hektar jord på landsplan. Indtil nu har det enkelte menighedsråd haft ansvaret for at udleje, vedligeholde og forvalte jorden lokalt. Med den nye lov bliver det muligt at overdrage forvaltningen til provstiet.

NY BESTEMMELSE:

Menighedsrådet kan beslutte, at provstiudvalget fremover varetager den administration af sognets jorder.

– Det er en af de mest markante ændringer. Mange menighedsråd oplever, at det er både tidskrævende og teknisk at administrere jord og det er måske heller ikke derfor de sidder i menighedsråd. Nu får man mulighed for at lægge det i et fælles system i provstiet, hvor der kan være bedre faglig bistand og større overblik. Ejerskabet flyttes til provstiet og den praktiske forvaltning samles dér, hvor kompetencen er. Det giver både stordriftsfordele og mere professionel forvaltning, siger hun.

6. PRÆSTEBOLIGER – TÆTTERE KOBLING TIL PROVSTIET

Fremover kan ansvaret for præsteboligerne overdrages til provstiet, så det hænger sammen med provstens rolle som arbejdsgiver på biskoppens vegne.

NY BESTEMMELSE:

Menighedsrådet kan beslutte, at provstiudvalget ikke skal overtage ansvaret for forvaltning, vedligeholdelse og udlejning af sognets præsteboliger.

– Det er et naturligt skridt, da provsten på biskoppens vegne har medarbejderansvaret for præsterne, og derfor giver det mening, at boligforholdene også samles her. Vi ser mange steder, hvor menighedsrådet står med de praktiske opgaver, men hvor det i virkeligheden er provstiet, der skal håndtere de økonomiske og personalemæssige konsekvenser. Med den nye ordning får vi tydeligere roller, siger hun.

– Menighedsrådet bliver stadig hørt ved køb og salg, så den lokale forankring bevares. Men det formelle ansvar samles dér, hvor det hører hjemme – hos provstiet. Det er sund fornuft, siger Bodil Abildgaard.

ET LOVARBEJDE MED FOKUS PÅ NUTIDENS KIRKE

– Samlet set handler loven om at gøre det enklere at være menighedsråd. Vi får tydeligere roller, bedre samarbejde og flere muligheder for at organisere arbejdet, som det giver mening lokalt. Det er det, folkekirken har brug for nu, siger Bodil Abildgaard.

Lovforslaget om en ny menighedsrådslov fremsættes i Folketinget i 2025 og forventes at træde i kraft 1. januar 2026.

VIL DU DØBES?

Nyt ritual skaber nærvær og forståelse

Karina og Casper Andreasen synes, det var en positiv oplevelse, at folkekirken forsøger at nytænke dåbsritualet. Karina satte dog også pris på højtideligheden i det gamle ritual.

I Frederiks Kirke forsøger man at gøre dåben til en oplevelse, der mærkes – og forstås – af både store og små. Her blev tre børn døbt med nye ord i dåbsritualet, som taler i øjenhøjde.

Af Anika Thorø Weber
Kim Frost (foto)

Det summer af børnelatter, hurtige små fodtrin og tyssende forældre, der forsøger at holde styr på de mange krudtugler, der er med i kirke denne lørdag i august.

For ikke alene er der tre børn, der i dag skal døbes ved en dåbsgudstjeneste i Frederiks Kirke. Samtidig har en stor del af dagens dåbsgæster en alder, hvor de synes, det er spændende at stikke fingrene i det dåbsvand, som inden længe skal på hovedet af deres lille ven eller veninde.

Her må børn gerne fylde – og det gør de. Selvom der altid er plads til børnene i Frederiks Kirke ved Viborg, så er denne dag skruet ekstra op for en gudstjeneste i øjenhøjde.

Lige nu afprøver man nemlig mulige bud på nye dåbsritualer i folkekirken. En af testkirkerne er Frederiks Kirke, hvor Luna Manohararajah Siig lørdag 16. august – traditionen tro – blev døbt iført sin hvide dåbskjole. Men selve dåbsritualet var anderledes. Det indeholdt nye sproglige formuleringer, nye bønner og nye bibellæsninger.

For hendes far var det en særlig oplevelse.

- Jeg kommer ikke så ofte i folkekirken, så for en som mig, er det vigtigt, at tingene bliver sagt i et sprog, som jeg kan forstå – og så jeg kan forholde mig til det. Det synes jeg, at jeg kunne med det nye dåbsritual. Med de ord, der blev sagt, følte jeg ikke, at

jeg kunne gøre tingene forkert. Det var meget nemmere for mig at træde ind i, siger Ajanthan Manohararajah Siig.

Lunas mor, Mathilde Grethe Manohararajah Siig, er enig:

- Der var ikke så meget prædiken over det. Det var en snak i øjenhøjde med os, og det gjorde noget rigtig godt, siger hun.

VÆK MED HOKUS POKUS

Årsagen til testforløbet i Frederiks Kirke er, at en dåbskommission lige nu undersøger, om det er tid til et nyt dåbsritual i folkekirken. Som en del af det arbejde tester man derfor forskellige variationer rundt i flere af landets kirker, så man sammen med menighed, præster, menighedsråd og dåbsfamilier kan finde frem til de helt rigtige ændringer i et nyt ritual.

- At et menneske bliver døbt, er det vigtigste, men det er også vigtigt, at vi kan forholde os til de ord, der bliver sagt. Ellers kommer præstens ord til at lyde som hokus pokus. Det betyder ikke, at de store ord skal pilles ud af ritualet. De skal bare siges i et sprog, som alle kan forstå. Det er en vigtig opgave for kirken at blive ved med at fortolke ind i den tid, vi lever i. Vi skal ikke gro fast, iger sognepræst i Frederiks Kirke Gitte Thorsøe, der tester det mest vidtrækkende af tre modeller. Det betyder mange nye formuleringer, nye bønner og nye tekstlæsninger.

- Vi går planken ud og gør det så anderledes, som vi kan komme til. Jeg var meget

STUBKJÆR: EVANGELIET SKAL HØRES OG FORSTÅS

Vi er midt i forsøgsperioden med dåbsritualet. Det er en vigtig proces, hvor vi undersøger, hvordan sproget bedst kan tale ind i menneskers liv i dag – uden at miste dåbens teologiske dybde.

Vi oversætter bibler, vi skriver nye salmer – og vi kigger også på ritualerne. Alt sammen for at sikre, at evangeliet bliver hørt og forstået.

For mig er det helt afgørende, at vi bevarer dåbens kraft og betydning: Dåben er Guds handling. Det er dér, vi kan vende tilbage og vide, at Gud har taget os til sig – uanset hvor livet fører os hen.

skeptisk på forhånd, men jeg synes faktisk, at ritualet fungerer rigtig godt. Det opleves meget nærværende. Endda rørende, siger hun.

Særligt er hun glad for en ny formulering, der lyder, at man ”aldrig kan falde ud af hans (Guds) favn”.

- Det er store ord, men det er noget, man kan forstå, siger hun.

OPLEVELSE AF NÆRVÆR

Det er ikke kun Gitte Thorsøe, der havde oplevelsen af, at testritualet opleves mere vedrørende og nærværende.

Udover Luna Manohararajah Siig blev også to andre børn døbt ved gudstjenesten. En af dem var Thilde Dahlberg Lomholt.

Hendes far, Frederik Dahlberg Lomholt, var begejstret for den nye tilgang til ritualet.

- Jeg synes, det var en meget mere nærværende oplevelse – både på grund af ordvalgene, men også fordi præsten forstod at tale naturligt uden at virke oplæsende. Det virkede mere nutidigt, og det er et godt løft. Måske kan det være med til at ramme yngre kirkegængere som mig selv, siger Frederik Dahlberg Lomholt, der fik døbt datteren sammen med sin kone Jill Dahlberg Lomholt. ▶

◀ **Sognepræst Gitte Thorsøe var skeptisk overfor et nyt dåbsritual. Det har ændret sig.**

FOLKEKIRKENS NYE DÅBSRITUAL

I 2023 nedsatte kirkeministeren på biskoppernes opfordring en dåbskommission, der skal undersøge, om folkekirkens dåbsritual skal opdateres. Formanden for kommissionen er biskop for Aalborg Stift, Thomas Reinholdt Rasmussen.

Sideløbende med kommissionens arbejde testes tre modeller for et muligt nyt dåbsritual i kirker over hele landet – en let revision, en moderat revision og en revision med en del nye formuleringer. De tre modeller indeholder flere alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekstlæsninger. Alle kan afprøve ritualerne, men nogle kirker er udvalgt til et tættere samarbejde om testforløbet. I Viborg Stift gælder det Fredriks Kirke udenfor Viborg, Holstebro Kirke og Baunekirken i Tjørring.

Hvert år bliver knap 40.000 døbt i folkekirken, og endnu flere hører ordene og fortællingen som dåbsgæster eller kirkegængere.

Ansatte og menighedsråd - og alle andre interesserede - kan finde alt relevant materiale om arbejdet på Folkekirkens Intranet under 'Dåben til eftersyn'. Det gælder blandt andet kommissionens midtvejsrapport, der blev udgivet i 2025.

Jill og Frederik Dahlberg Lomholt oplever det som en tryghed, at deres datter Thilde nu er døbt i den kristne tro.

Flere af dåbsforældrene oplevede desuden dåbsritualet som mere positivt end det gamle. I den lange tilspørgelse i det oprindelige ritual bliver man spurgt til, om man forsager djævlens. Men det var udeladt ved den dåbsgudstjeneste, som de var en del af. I stedet nævntes forsagelsen alene i trosbekendelsen, som siges i fællesskab med menigheden lige inden dåbsritualet.

PAS PÅ HØJTIDELIGHEDEN

Selvom opbakningen var stor blandt dåbsforældrene i Frederiks Kirke, så gjorde flere af dem sig også overvejelser om, hvorvidt højtideligheden forduftede fra ritualen, når sproget og opbygningen af gudstjenesten fik en mere uformel tone.

Det gælder særligt Karina Linnea Andreassen, der fik sit fjerde barn – Holger – døbt sammen med sin mand Casper Østergaard Andreassen.

- Jeg forstår ideen i at gøre det mere moderne, men jeg foretrækker det gamle ritual. Det var mere højtideligt og formelt. Med de spørgsmål, der stilles og de ord, der er sagt

i mange generationer, er det med til tydeligt at markere, at der sker noget helt særligt i dåben, siger hun.

De refleksioner genkender sognepræsten Gitte Thorsøe.

- Jeg kan godt forstå betragtningen, for det er jo en balancegang. Der er også noget fedt over, at det er noget mystisk, man ikke helt forstår – og sådan er dåben jo. For nogen kan det måske trække mystikken ud af dåben, hvis det gøres alt for let tilgængeligt. Men jeg har nok mere haft blik for, at det skulle være til at forstå. Det synes jeg er så utrolig vigtigt, siger Gitte Thorsøe.

For Mathilde Grethe Manohararajah Siig er der dog ikke nogen frygt for, at de mere forståelige ord udvander højtideligheden.

- Alene det, at man er i et særligt, historisk rum, og at præsten er iført sin præstekjole, er med til at gøre ritualen højtideligt. Så behøver sproget ikke være gammelt for at sætte den rette stemning, siger hun.

De tre modeller for et muligt nyt dåbsritual testes frem til udgangen af 2025. Alle kirker er inviteret til at deltage, men i hvert stift er også udvalgt tre kirker fra land by og forstad, som indgår i et mere forpligtende samarbejde om test af dåbsritualerne. I Viborg Stift gælder det Holstebro Kirke, Frederiks

Mathilde og Ajanthan Manohararajah Siig oplever, at døbtærsklen til kirken bliver lavere med det nye dåbsritual.

”

Alene det, at man er i et særligt, historisk rum, og at præsten er iført sin præstekjole, er med til at gøre ritualet højtideligt. Så behøver sproget ikke være gammelt for at sætte den rette stemning.

Kirke og Baunekirken i Tjørring. I løbet af testperioden får de besøg af en arbejdsgruppe under dåbskommissionen, der laver interviews med både præster, menighedsrådsmedlemmer, kirkegængere og dåbsforældre. ■

DEL DIN MENING

Har du en mening om, hvordan et nyt dåbsritual skal se ud? Så fortæl os om det. Officielt sker det gennem det spørgeskema, som dåbskommissionen har sendt ud.

Høringen løber frem til 31. december 2025.

Fremtidens kirke kalder – *er vi klar til at svare?*

Flere og flere flytter fra land til by – og præster bliver en endnu større mangelvare.

Det er nogle af de udfordringer, som man spår, at folkekirken står overfor i fremtiden. Særligt kommer det til at præge landområderne, hvor færre og færre skal løfte den vigtige opgave at holde folkekirken i live.

Men hvad gør vi ved det? Hvordan tilpasser vi os bedst en ny virkelighed og tager udfordringerne i opløbet?

Netop de spørgsmål har tre arbejdsgrupper forsøgt at finde svar på. Til sammen går de under titlen ”Fremtidens folkekirke”. Deres opgave er at se på, hvordan henholdsvis præster, organister og

kirke- og kulturmedarbejdere fremover kan være med til at skabe liv og vækst i alle egne af stiftet.

- Vi håber på at få skærpet vores profil. Hvor er det, vi kan gøre en forskel, og hvordan gør vi det i et samarbejde med hinanden, siger biskop Henrik Stubbkjær, der er initiativtager til arbejdsgrupperne.

Grupperne blev nedsat i 2024. 22. april 2025 fremlagde de hovedpunkterne af deres overvejelser for hinanden, stiftets provster og biskoppen.

- Der er stort engagement i grupperne, og jeg synes virkelig, de har taget opgaven alvorligt. De har kigget på, hvordan vores situation ser ud nu, og hvad der kan ændres, så vi bedre når det mål, der

er vores – nemlig at skabe liv og vækst i kirken og nå folk med evangeliet, siger Henrik Stubbkjær.

I dette årsmagasin møder du tre af dem, der går en ekstra mil for at kigge ind i krystalkuglen. De ser på, hvordan vi bedst tilpasser os de udfordringer, der venter i fremtidens folkekirke.

Alle har de det tilfælles, at de allerede ser brudstykker af de udfordringer, der venter. Alligevel fastholder de troen på, at der er plads til liv og vækst i folkekirken.

SE FILM

ORGANIST: *Dialog og rummelighed er vigtigt for folkekirken musikalske fremtid*

Flere og flere opgaver lander på organistens arbejdsbord - og de bliver ikke færre i fremtiden. Men løser meget sig selv, hvis vi skaber en god dialog og omfavner forskelligheder? Sådan spørger organist Jørgen Kleon Jeppesen, der er med i en arbejdsgruppe, som ser på organisternes rolle i fremtidens folkekirke.

Af Anika Thorø Weber og Henrik Helms (foto)

Korlederererfaring, flair for rytmisk musik, gode pædagogiske egenskaber, orgelkyn-dige hænder og forståelse for både kirkens kulturarv og nyfortolkning.

Det og meget andet står på ønskelisten, når landets folkekirker er på jagt efter en ny organist, der skal hjælpe med at skabe liv og vækst i deres lokalområde. Og meget tyder på, at listen blot bliver længere i fremtiden, hvor præstemangel og store demografiske ændringer kommer til at påvirke den måde, vi driver kirke på.

Alligevel er det ikke omfanget af opgaver og krav, der er organisternes helt store udfordring, mener organist Jørgen Kleon Jeppesen. I stedet bør vi se på, hvordan vi bedst undgår at skabe flere problemer end nødvendigt – og møder hinanden som de hele mennesker, vi er, påpeger han.

- Måske er det ikke så galt, som vi gør det til. Jeg synes, vi skal tale det positive op frem for at fremhæve det negative, siger organisten, der til dagligt er organist i Struer Kirke samt kunstnerisk leder af Struer Sangkraftcenter.

Med de optimistiske briller på har han sagt ja til at være med i en arbejdsgruppe i stiftet, der ser på, hvordan organisterne i folkekirken fremover bærer med på visionen om vækst og liv i en virkelighed, hvor store forandringer kan påvirke hverdagen.

- Nogle vil sige, at det er ensomt at være organist. Jeg synes, det er befriende at kunne arbejde i fred og have stor selvbestemmelse. Det handler om, hvor man lægger sit fokus. På samme måde skal vi se på organisternes rolle i fremtidens folkekirke, så vi retter opmærksomheden mod det, vi gør godt og kan gøre endnu bedre. Det betyder ikke, at

vi skal være blinde for, at der skal handles, når noget går skævt. Der skal vi selvfølgelig reagere. Men vi skal være bevidste om, hvilke briller vi ser med, tilføjer han.

DIALOG OG PLADS TIL FORSKELLIGHED

En af de måder, hvor Jørgen Kleon Jeppesen selv forsøger at se glasset halvt fyldt er ved at fokusere på den gode dialog og give plads til forskellighed. Siden sine ungdomsår har han nemlig erfaret, hvor vigtigt netop det er for at sikre et godt samarbejde og undgå unødvendige konflikter og udfordringer.

Som fjortenårig spillede han sin første orgelgudstjeneste i sin barndomskirke i Sinding nord for Herning, og som femtenårig sad han ved keyboardet til bal på kroen. Derfra lærte han at balancere to vidt forskellige tilgange til musikken, som har fulgt ham ►

JØRGEN KLEON JEPPESEN

- 61 år
- Bor i Struer med sin kone
- Siden 2013 ansat som organist i Struer Kirke. Han er også kunstnerisk leder af Struer Sangkraftcenter.
- 2024 - Bestyrelsesmedlem i Sangens Hus
- 2021 - Bestyrelsesmedlem for Vestervig Kirkemusikskole
- 2020- Formand for musiksamrådet i Struer kommune
- Afsluttende organisteksamen fra Vestervig Kirkemusikskole i 2013.
- Fra 1999 kapelmester i Gemalerne, som blandt andet var backingorkester for Birthe Kjær. Samarbejdet stoppede, da Jørgen Kleon Jeppesen selv valgte at opløse orkestret ved udgangen af 2012. Gemalerne blev også brugt af andre populære artister som Keld og Hilda, Dario Campeotto, Dorte Kollo, Kirsten Siggaard og mange flere.
- Fra midten af 1990'erne og 11 år frem ansat som fast vikar ved kirkerne i Brande og Uhre. Afløser ved mange andre kirker i det midtjyske.

lige siden. I sit voksenliv har han gennem 12 år været kapelmester for den folkekære sanger Birthe Kjær med sit orkester Gemalerne. Sideløbende havde han afløserjobs som organist i flere kirker i sit lokalområde.

- Jeg har fået mange forskellige musikgenrer og fordomme ind på livet allerede i mine ungdomsår, da jeg startede det musikalske parløb mellem kirken og kroen. Uanset, hvor jeg kom hen, havde folk forskellige meninger om, hvad musikken skulle kunne og hvad min opgave var. Vejen frem var altid åbenhed overfor hinanden og en god kommunikation, siger Jørgen Kleon Jeppesen, der vinkede farvel til parløbet og popmusikken, da han i 2013 blev fastansat i Struer Kirke.

Netop derfor er dialog og rummelighed siden da blevet faste holdepunkter i hans arbejdsliv, som han særligt bærer med sig i mødet med mange forskellige holdninger til både musikken og hans arbejde hos alt fra menighedsrådsmedlemmer til kirkegængere og i samarbejdet med præsten om den kommende gudstjeneste.

- Mit arbejde er meget afhængig af samarbejdet med præster, og der er stor forskel på, om man får ordrer eller indgår i et samarbejde. Jeg forsøger altid at have en god dialog og selv sørge for at være rummelig. Ofte får jeg det samme tilbage – og på den måde undgår vi mange af de udfordringer, man ellers kan løbe ind i, når man har forskellige ståsted. Selvom præsten og mange andre kan have meninger om, hvilke opgaver jeg skal løse og hvordan jeg løser dem, så er min oplevelse, at vi ofte sammen kan

tale os frem til en god løsning, siger Jørgen Kleon Jeppesen.

Den tilgang synes han, at kirkerne skal tage til sig:

- Hvis vi får en god kommunikation med hinanden og omfavner vores forskelligheder, er det meget lettere at nå hinanden. I sidste ende kommer det hele menigheden til gavn, fordi det gode samarbejde fremelsker lysten til at arbejde og indgå i nye opgaver. Samtidig er det vigtigt, at vi holder fast ved at have formelle møder og ikke løser alting hen over frokostbordet. Når samtalerne er taget i et formelt rum, er det lettere at løse udfordringer og uenigheder sidenhen, tilføjer han.

BEHOV FOR EFTERUDDANNELSE

Selvom Jørgen Kleon Jeppesen retter sit fokus mod det gode samarbejde, så ser han også steder, hvor man bør sætte ind for at sikre bedre rammer for fremtidens organister, så de får bedst mulige vilkår for at tage del i arbejdet med at skabe en levende folkekirke.

For selvom kommunikationen er god, så ændrer det ikke på, at opgaverne til tider er for mange og for udfordrende for organisterne, mener han.

Han drømmer derfor om, at alle organister kan få efteruddannelse, så de kan være bedre klædt på til de opgaver, der er nye for dem.

- Som organist kommer man til kirken med nogle af de kompetencer, der forventes – andre opgaver er nyt land. Derfor kan man ikke forlange hvad som helst af en organist.

”

Hvis vi får en god kommunikation med hinanden og omfavner vores forskelligheder, er det meget lettere at nå hinanden.

Det vil være godt, hvis menighedsrådene fik mere fokus på efteruddannelse – eksempelvis kirkemusikskolernes tilbud. Det vil udvide organistens komfortzone og styrke deres selvværd, fordi de er bedre klædt på til de mangeartede opgaver, de står overfor, siger Jørgen Kleon Jeppesen.

- Samtidig skal vi fastholde den gode kommunikation med hinanden og være rummelige. Så kommer vi langt – og kan arbejde sammen om at skabe mere liv i folkekirken, tilføjer han.

Den videre proces for arbejdsgruppen for organister ledes af stiftets nye teologiske konsulent, Susan Aaen, der tiltrådte 1. oktober. Sammen med provsterne i stiftet bliver det hendes opgave at bringe tanker og ideer videre. På sigt tilpasses rammerne i en fremtidig folkekirke. ■

ARBEJDSGRUPPENS HOVEDPUNKTER

- **Større fleksibilitet:** Organister skal kunne arbejde på tværs af sogne og provstier. Det kunne muligvis indebære oprettelsen af områdeorganister.
- **Udnyttelse af organisters kompetencer:** Organister bør lede al kirkemusik, herunder korarbejde, som også er en vigtig del af børne- og ungdomsarbejdet.
- **Alternative instrumenter:** Overvej at bruge musikere til opgaver, der ikke nødvendigvis kræver orgel eller klaver.
- **Minipraktik:** Skabe mulighed for, at ansatte i kirken kan få indblik i hinandens arbejdsområder (fx menighedsråd i minipraktik).
- **Bedre samarbejde:** Samarbejde mellem de forskellige faggrupper bør fremmes med en provstikoordinator, og man bør overveje hverdagsgudstjenester.

Carl-Emil Vinter Larsen (midt) nyder, at konfirmandundervisning er lig med brug af hele kroppen.

I SKIVE NYTÆNKER DE UNDERVISNINGEN AF KONFIRMANDER: - Nu kan jeg sænke skuldrene

Når konfirmanderne i Skive Kirke skal lære om alt fra Abraham til nådegaver sker det i år med to undervisere ved roret – ikke én. Håbet er, at det skaber et bedre forløb for både konfirmander og undervisere.

Af Anika Thorø Weber og Henrik Helms (foto)

23 konfirmander står med store armbevægelser og former jordens skabelse, Tigris-floden og lammeblod på dørkarme i Egypten med hænder og arme flyvende i alle retninger.

Deres underviser Mette Thybo Jensen er nemlig typen, der sætter gang i alle sanser i sit forsøg på at massere de vigtigste budskaber og den røde tråd i Det Gamle Testamente ind i de unge, der har sagt ja til, at de vil lære biblen bedre at kende og bekræfte deres tro på Gud, når de til foråret skal konfirmeres.

Til en start ser konfirmanderne lidt skeptiske på hinanden, men inden længe er de med på legen og kaster sig ud i fagter, rollespil og lytter til Mette Thybo Jensens ord, mens hun åbner endnu en lille bog i

den meterhøje bibel, hun er taget med til konfirmandforberedelsen denne dag i oktober.

- Det er vigtigt, at vi har hele kroppen i gang i undervisningen. Ellers taber vi nogen på halvvejen, siger kirke- og kulturmedarbejder Mette Thybo Jensen, der har stået for konfirmandundervisning i Skive Kirke de seneste ni år.

Normalt plejer hun at stå alene om undervisningen af et af kirkens konfirmandhold, mens sognepræst Mette Gautier afholder selve konfirmationen. Men i år er det anderledes. Ved sin side i undervisningen har hun denne gang Mette Gautier. Undervisningen har de forberedt sammen, og i løbet af dagens to lektioner skiftes de til at lede slagets

gang og holde styr på tropperne fra sidelinjen, når lydniveauet stiger.

I år tester de nemlig for første gang et tolærersystem i konfirmandundervisningen – og allerede efter anden undervisningsgang tegner det godt.

- Jeg synes, det er virkelig fedt. Nu kan jeg sænke skuldrene lidt mere, end jeg gjorde før, siger Mette Thybo Jensen.

AF LYST OG NØD

Ideen til at teste et tolærersystem kommer ikke blot af ren iver for at nytænke og optimere den undervisning, der allerede er. De seneste år har Skive Kirke haft skiftende præstevikarer, og det har udfordret kontinuiteten i undervisningen. I år var man endda

i tvivl om, hvorvidt man havde undervisere nok til at dække alle konfirmandhold. Midt i de udfordringer opstod ideen til at tænke anderledes. Tanken var, at en tolærerordning kunne skabe et mere stabilt forløb for alle konfirmander, selv hvis det blev nødvendigt med udskiftning i nogle af underviserne undervejs. I år har man derfor slået to af klasserne sammen, så de får fælles undervisning.

- Ideen udspringer både af lyst og nød. Vores situation blev et oplagt afsæt til at tænke anderledes og prøve noget af. Så nu tager

Mette Thybo Jensen havde gang i rollespil og store fagter i den del af undervisningen, som hun stod for.

vi chancen og giver det et skud, siger Mette Gautier, der udover sit arbejde som sognepræst også sidder i stiftets religionspædagogiske udvalg.

I udvalget har man længe drøftet vigtigheden af at arbejde med tolærerordninger i konfirmandundervisningen for at skabe de bedst mulige rammer for både undervisere og konfirmander. Med initiativet i Skive tester man det nu af og håber på at gøre sig erfaringer, som andre kan trække på.

- Vi håber at opleve, at det højner både vores og konfirmandernes oplevelse af undervisningen. Og det har jeg allerede nu indtryk af, at det gør, siger Mette Gautier.

Personligt er hun glad for at undervise konfirmander – men det er heller ikke en opgave uden bump på vejen.

- Det er svært at undervise konfirmander i dag. Selvom mange er engageret i undervisningen, så er det en stor opgave at træde ind i en fast klassestruktur og stå for deres undervisning få timer om ugen. Samtidig er der mange unge, der har nogle særlige udfordringer, der skal tages hånd om. Det kan være svært for mig og for mange andre præster, der ikke er uddannet undervisere eller pædagoger. Samtidig har vi heller ikke de støtteværktøjer til rådighed, som skolerne har, siger Mette Gautier.

Hun påpeger, at APV-undersøgelser blandt præster år efter år viser, at netop undervisningen af konfirmander er en af de allerstørste udfordringer for præsternes trivsel.

- Med en tolærerordning tror jeg, at vi kan give præster og andre undervisere af konfirmander en bedre oplevelse af forløbet. Jeg oplever selv en stor styrke i det. Før kunne det ligge i mit baghoved hele weekenden, at jeg skulle starte ugen med konfirmanderne, fordi jeg var bekymret for, hvordan det ville gå. Sådan har jeg det ikke længere, siger hun.

INSPIRATION OG STØTTE

Mette Gautier og Mette Thybo Jensen er ikke i tvivl om, at de tilgår arbejdet med konfirmanderne på hver deres måde.

Med forskellig faglig tilgang til arbejdet – og forskellig personlighed – er der modsætninger, der mødes. Som uddannet antropolog med flere års arbejde som museumsinspektør i Museum Salling kommer Mette Thybo Jensen med sin pædagogiske tilgang til arbejdet og sit milde væsen. Mette Gautier har teologien og en uddannelse som underviser med sig – og så en løftet pegefinger, hvis der er brug for det, når bølgerne går lidt for højt i undervisningen. ►

Mette Gautier stod for bodypaccussion over salmen Du som har tændt millioner af stjerner og afsluttende stille tid på kirkebænkene i Skive Kirke.

- Vi er meget forskellige, men jeg oplever det som en enorm styrke. Vi har vores forskellige forcer og kan samtidig inspirere hinanden. For mig gør det noget godt at høre biblens ord komme ud af munden på en, som ikke er præst. Jeg får tit lyst til at tilføje alle mulige nuancer, men de er ofte helt unødvendige for det, som konfirmanderne skal tage med sig fra undervisningen. Det lærer jeg noget rigtig godt af, siger Mette Gautier.

Mette Thybo Jensen oplever også, at det er en inspiration at være to om opgaven.

- Jeg har slet ikke den samme teologiske baggrundsviden som en præst. Derfor nyder jeg godt af at kunne læne mig ind i den teologi, som Mette bringer med ind i undervisningen. Særligt er det godt at have en præst til at fortælle om de kirkelige handlinger og højmessens forløb. Der ved Mette meget mere end jeg, siger hun.

SJOVERE END SKOLEN

Det er ikke kun Mette Gautier og Mette Thybo Jensen, der ser en stor værdi i, at undervisningen er blevet en fælles opgave. Spørger man årets konfirmander, så er der nemlig meget godt at hente i den måde, de tilgår undervisningen sammen.

- Det er meget federe at få undervisning her end i skolen. Vi bruger kroppen meget mere og lærer nogle helt nye ting, siger Carl-Emil Vinter Larsen, der går i Skive Kommunes idrætsklasse på Aakjærskolen.

Det er hans klassekammerat Julie Torp Kristensen enig i.

- Det er spændende undervisning, og jeg får noget godt ud af det, siger hun.

Blandt konfirmanderne er også Viktor Skaaning Krogh og Ivan Cyiza Kabenera. De ser begge en styrke i, at de har to undervisere, som har hver deres evner.

- Den ene er rigtig god til at tale til børn, så man forstår, hvad det handler om. Den anden har en masse viden, som jeg lærer noget af, siger Viktor Skaaning Krogh med en nikkende Ivan Cyiza Kabenera ved sin side.

RINGE I VANDET

Selvom årets konfirmander i Skive startede undervisningen midt i oktober, så er mavefornemmelsen allerede god: Tolærerordningen er kommet for at blive, mener Mette Thybo Jensen og Mette Gautier.

◀ **Viktor Skaaning Krogh spillede Moses som en del af dagens undervisning.**

▲ **Ivan Cyiza Kabenera var en af de aktive lyttere i undervisningen. Han sætter pris på, at hans undervisere har hver deres forcer.**

◀ **Julie Torp Kristensen prøvede kræfter med rollen som trælkvinden Hagar.**

”

Det er meget federe at få undervisning her end i skolen. Vi bruger kroppen meget mere og lærer nogle helt nye ting

I deres arbejde med at gentænke konfirmandundervisningen er de blevet bevidste om, at de med forløbet også rykker ved hele den struktur og tilgang, som man mange steder har i folkekirken. Det er et plus, mener de.

- Mange steder betragter man konfirmanderne som ”præstens konfirmander”. Vi øver os i at se det som sognets konfirmander, så de er et fokusområde for os alle. Det gør det mere naturligt at arbejde på tværs og også inddrage organister, kirketjenere, menighedsrådsmedlemmer og folk fra

menigheden i undervisningen. Der er en kæmpe styrke i at samarbejde mere på tværs i stedet for at fortsætte som individualister, som vi ofte er i folkekirken. Det gælder konfirmandundervisningen, men også mange andre arbejdsområder, siger Mette Gautier.

- Vi håber, at det her arbejde er med til at sprede ringe i vandet, så flere tør kaste sig ud i en tolærerordning i konfirmandundervisningen – men også har mod på at øge samarbejdet med andre faggrupper på helt andre områder. Det kan der komme en masse godt ud af, tilføjer hun. ■

Vi skal turde tænke nyt – uden at give slip på det, der bærer os

Efter 35 år som præst – heraf en årrække som provst i Salling – er Susan Aaen begyndt som teologisk udviklingskonsulent i Viborg Stift. Med sig bringer hun erfaring, nysgerrighed og et håb om en folkekirke, der tør forandre sig.

Af Henrik Helms

Efter 35 år i præstetjeneste har Susan Aaen skiftet retning. 1. oktober trådte hun ind ad døren som ny teologisk udviklingskonsulent i Viborg Stift – og dermed ind i en hverdag, hvor hun for første gang i sit arbejdsliv ikke står på prædikestolen eller sidder på provstikontoret. Hun havde ellers forestillet sig, at hun en dag skulle fejre 40-års jubilæum som præst. Men undervejs voksede følelsen af, at det var tid til noget andet.

– Jeg blev enig med Vorherre om, at vi måtte finde en ny vej., fortæller Susan Aaen med et eftertænksomt smil.

TRE ÅRTIER I FORANDRING

Den nye teologiske udviklingskonsulent tager mange års erfaring med sig ind i sin nye rolle. Siden hun blev ordineret, har hun oplevet, hvordan både præsterollen og kirkelivet har ændret karakter i de 35 år, hun har arbejdet i folkekirken. Men hun ser ikke forandringerne som et tab, men som en bevægelse, hun har været en del af.

– Jeg har aldrig syntes, at status quo var interessant nok. Det at få idéer har altid været min drivkraft, og sådan er det stadig, siger hun.

Hun har gennem årene arbejdet for at skabe fornyelse uden at slippe forankringen i det teologiske. En balance, hun nu skal hjælpe andre med at finde.

KIRKE I TIDEN – OG I FREMTIDEN

Som teologisk udviklingskonsulent er Susan Aaen optaget af, hvordan folkekirken

”

Det handler ikke kun om at være kirke i tiden og til tiden, men om at være kirke i fremtiden. Vi må hele tiden være opmærksomme på, hvad der bobler af tanker og tendenser omkring os

bedst kan være kirke både i nutiden og i det, der venter forude.

– Det handler ikke kun om at være kirke i tiden og til tiden, men om at være kirke i fremtiden. Vi må hele tiden være opmærksomme på, hvad der bobler af tanker og tendenser omkring os, siger hun.

Hun ser det som sin opgave at omsætte de strømninger, der præger samfundet, til teologisk retning og praksis.

– Vi skal turde tænke nyt. Men vi skal gøre det med teologien som fundament, understreger hun.

NÅR TRADITION OG FORNYELSE MØDES

Spørgsmålet om, hvorvidt teologi og udvikling kan gå hånd i hånd, får Susan Aaen til at smile.

– Hvis tradition og fornyelse ikke kunne gå hånd i hånd, så sad vi jo ikke her 2.000 år efter, at Kristus stod op af graven. Det er jo, fordi nogen stadig synes, det er vigtigt, at Gud blev menneske, siger hun eftertænksomt.

At finde et sprog for troen i dag er ifølge hende en af folkekirken vigtigste opgaver.

– Gud er svær at rumme i køen i Brugsen. Vi skal finde måder at tale om troen på, der giver mening i et nutidigt sprog – men uden at gøre troen til en modevare, uddyber hun.

Hun oplever, at teologiske begreber som nåde og tilgivelse i stigende grad dukker op på uventede steder.

– Det er vores opgave at gribe det, når mennesker begynder at tale teologisk uden, at de selv ved det. Der ligger en stor mulighed for at genopdage troens sprog i hverdagen, siger Susan Aaen.

NÅR FÆLLESSKABET VISER SIN STYRKE

Susan Aaen bor i Glyngøre og ved, hvad fællesskab kan udrette. Da byen samledes for at fejre cykelrytteren Jonas Vingegaards sejr, mærkede hun, hvordan samarbejde og engagement kan vokse frem af en fælles begejstring.

– Det var noget af det mest bevægende, jeg har været med til. Det begyndte som et lille opslag på Facebook, og inden aften var vi hundredvis af frivillige, der stod klar. Der var ingen konflikter, kun fællesskab. Det viser, hvad der kan ske, når folk vil noget sammen, fortæller hun.

For hende er det et billede på, hvordan kirken kan være et levende fællesskab.

– Vi skal turde sige: Det her kunne være sjovt – skal vi lege? Det er sådan, det begynder, siger hun med et grin.

FOLKEKIRKEN I FORANDRING

At folkekirken står midt i store forandringer,

er Susan Aaen ikke i tvivl om. Hun ser det ikke som en trussel, men som et kald til handling.

– Nyheden om, at det kun er lidt over halvdelen af alle børn i Danmark nu bliver døbt, kalder på refleksion. Det udfordrer os til at finde ud af, hvad de unge forældre tænker og tror. Mange melder sig ikke ind – men de melder sig heller ikke ud af troen, siger hun.

Hun holder en kort pause, før hun fortsætter:

– Hvis vi som kirke på forhånd giver op, kan vi lige så godt blive liggende i sengen om morgenen. Der er masser af håb – og masser af opgaver. Vi skal bare finde nye veje til at møde mennesker. ■

Glyngøre Kirke set fra luften – en del af den virkelighed, Susan Aaen kommer fra og stadig bor midt i, men nu ser med nye øjne som udviklingskonsulent.

Bente-Alma og Halmus fik deres drømmebryllup

– uden propfyldt kirke, store menukort og slæb på kjolen

En præst, en organist og en kransekage. Og så to mennesker, der elsker hinanden. Meget mere skal der ikke til for at skabe et succesfuldt kirkebryllup. Det har man erfaret i Vestervang Kirke i Viborg, der i august bød par indenfor til stiftets første drop in-vielser.

Af Anika Thorø Weber og Peter Lund Thorsager (foto)

Torsdag faldt han på knæ, og fredag eftermiddag blev de gift.

Så hurtigt kan det gå, når man som Bente-Alma Asta Olsen og Halmus Lassen tager en impulsiv beslutning om at få papir på deres kærlighed til hinanden.

Fredag 8. august afholdt Vestervang Kirke de første drop in-bryllupper i Viborg Stift. Her kunne par helt uanmeldt møde op, sige ja til hinanden og gå hjem med hjerterne fulde af kærlighed. Et af de par var Bente-Alma Asta Olsen og Halmus Lassen, der ønskede sig et intimt og afslappet bryllup. Derfor havde de fravalgt at fylde kirken med gæster, og der var ikke en stor fest bagefter. I stedet gik Bente-Alma Asta Olsen op ad kirkegulvet i en pink, blomstret kjole og til lyden af Justin Bieber gennem højttalerne.

- Vi er voldsomt spontane, og det er vores bryllup jo et tydeligt eksempel på. Men det var det helt rigtige for os. Jeg kunne ikke have forestillet mig et bedre bryllup, siger Bente-Alma Asta Olsen.

Halmus Lassen giver hende ret.

- Det var de helt rigtige rammer for os. Vi sagde ja til hinanden. Der var ikke alt mulig andet, der fyldte.

ET TILLØBSSTYKKE

Bente-Alma Asta Olsen og Halmus Lassen var blot et af otte par, der blev viet på drop in-dagen. Seks af parrene kom helt uanmeldt, hvoraf nogle var kørt fra Ikast-Brande og Løvel for at fejre deres kærlighed i kirken i Viborg.

- Der kom flere par, end vi havde regnet med, men det bekræfter os bare i, at det var godt, vi valgte at holde sådan en dag. Det er en stor glæde at vie folk og fejre deres kærlighed, siger sognepræst i Vestervang Kirke Hildur Kaaber Ahrenkilde, der var initiativtager til dagen.

De seneste år har hun undret sig over, at mange par i sognet vælger at få deres børn døbt i kirken, men er gift på rådhuset. Det ville hun finde en forklaring på.

- Jeg forhørte mig hos flere af dåbsforældrene, og det viste sig, at de troede, at et ja i kirken også betød ja til en stor lørdagsfest med alt, hvad der hører til. I stedet var de gået på rådhuset, fordi de så det som det nemme og billige alternativ. Det er ærgerligt, for vi kan jo tilbyde det samme i folkekirken. Vi har plads til, at man kan få det bryllup, man ønsker sig, siger Hildur Kaaber Ahrenkilde.

Hun fortæller, at også de mange salmer og højtideligheden ved en stor lørdagsvielse kan virke fremmed for par, der ikke er vant til at komme i kirken. Samtidig oplever mange, at det kan være svært at fylde kirken ud med gæster, hvis de har en lille familie eller et begrænset netværk. Med drop in-bryllupperne giver man de par et tilbud, som de kan se sig selv i. Her bliver der kun sunget en salme eller to, og det er en selvfølge, at der ikke er fyldt på kirkebænkene.

- Som kirke må vi se på, hvorfor vi bliver valgt fra – og sørge for, at vi bliver valgt til. Traditioner skal holdes i hævd, og vi piller ikke ved ritualer. Men vi må også følge med

◀ Halmus Lassen er ateist og havde ikke forestillet sig, at han ville blive gift i en kirke. Men da muligheden for drop in-bryllup bød sig, fandt han og Bente-Alma Asta Olsen en mulighed, der passede til dem begge.

◀ Dagens brudepar havde en håndfuld gæster med. Det var (fra venstre) Bente-Almas mor, hendes gudsøn, Halmus' mor, Bente-Almas mormor og så selvfølgelig deres datter.

Hildur Kaaber Ahrenkilde glæder sig over, at hun kan vie par i de rammer, der passer til dem. Hun ser det også som et bæredygtigt alternativ til en stor fest. ▶

tiden og forholde os til, hvad folk faktisk efterspørger, siger Hildur Kaaber Ahrenkilde, der har hentet inspiration fra Københavns Stift, hvor man har holdt drop in-bryllupper i flere år.

- Glæden, kærligheden og romantikken bliver ikke mindre af, at vi holder det mere minimalistisk. Der er stadig tårer i øjenkrogen, når der bliver sagt ja, tilføjer hun.

PÅ PARRETS PRÆMISSER

Bente-Alma Asta Olsen og Halmus Lassen er enige i, at de mere uformelle rammer ikke satte en stopper for kærligheden og romantikken - snarere tværtimod.

- Det var en meget fin og personlig oplevelse. Måske holder vi en stor fest på et senere tidspunkt, men for nu var det dejligt, at vi bare kunne fokusere på hinanden, siger Halmus Lassen, der bor i Viborg sammen med sin kone og datter.

Ligesom så mange andre var parret ikke klar over, at de kunne blive viet i kirken

under mere uformelle rammer med præst, organist, et kort vielsesritual og en kransekage. Netop derfor slog de til, da de så en reklame for drop in-bryllup.

- Jeg er troende, og derfor har jeg altid drømt om et kirkebryllup. Men jeg kan ikke se mig selv i en stor fest med mange mennesker, og lige nu har vi heller ikke økonomien til det. Men pludselig stod vi med en mulighed, vi slet ikke troede var der. Så måtte vi gribe den, siger Bente-Alma Asta Olsen.

Hun glæder sig over, at de uformelle rammer og den meget begrænsede planlægning gjorde det nemmere for hende at nyde dagen.

- Hvis vi skulle holde en stor fest, ville jeg være helt drænet på forhånd af al planlægningen. I stedet kunne jeg bare nyde dagen sammen med Halmus, siger hun.

GENTAGER SUCCESEN

Med succes i bagagen har Hildur Kaaber Ahrenkilde planer om at arrangere

flere drop in-bryllupper i Vestervang Kirke. Næste gang bliver lørdag 14. februar 2026, hvor kirken igen slår dørene op for par, der vil markere kærligheden.

- Det er dejligt, at parrene kommer og vil vies her hos os. Jeg ser frem til at gøre det igen. Men mit største ønske er, at flere par vil ringe til deres lokale kirke og undersøge, om de ikke også kan tilbyde en vielse med rammer, der passer til parret. For den lokale tilknytning er vigtig. Det er gennem den lokale kirke, vi kan bevare kontakten, invitere til babysalmesang, familieaktiviteter og meget andet, siger Hildur Kaaber Ahrenkilde.

- Uanset hvad, så er drop in-bryllupperne med til at sætte en samtale i gang om, hvad det vil sige at blive gift i folkekirken – og hvilke muligheder der er. Det må være første skridt, så vi får åbnet kirken mere op og får inviteret folk indenfor, der måske ikke naturligt finder til frem os, siger Hildur Kaaber Ahrenkilde. ■

Jeg mærker, hvilken retning fremtiden peger. Den peger mod byerne. Det kommer man ikke udenom.

Sognepræsten Heidi ser landområder dø: - *Bør vi lukke nogle af kirkerne?*

Skal vi smøre kirkelivet tyndt ud eller satse på få kirker, der samler kirkegængerne i tyndt befolkede områder? Dét spørgsmål fylder hos sognepræst Heidi Røn. Med kig til Vesterhavet mærker hun konsekvenserne af de store demografiske ændringer, der er på vej.

Af Anika Thorø Weber

Foto: Henrik Helms

Når sognepræst Heidi Røn træder ud af Præstegården i Vandborg på en helt almindelig hverdag, er der stille - med undtagelse af den barske vestenvind, der hiver fat i hendes lange, blonde lokker.

For her – vest for verdens ende – er der ikke nogen, der opholder sig i hverdagen.

De få fastboende i 'havsognene' er for længst kørt på arbejde i de større byer og vender først hjem sidst på eftermiddagen. Tilbage er små, tomme flækker. Byer, hvor lægemanglen er stor – og hvor kirkerne kæmper for at holde sig i live trods den gode opbakning fra lokalbefolkningen. For selv om holdånden er stærk, så er det en svær opgave at holde liv i alle kirker i et område, som flere og flere flytter fra.

- Jeg mærker, hvilken retning fremtiden peger. Den peger mod byerne. Det kommer man ikke udenom. Nogle år har jeg slet ingen konfirmander, for der er få unge, der vokser op her, siger Heidi Røn om de fire sogne nær Lemvig, som hun er præst for - nemlig Vandborg, Ferring, Fjaltring og Trans.

Med tanke på de forandringer, hun mærker, har hun sagt ja til at være med i en arbejdsgruppe i Viborg Stift, der har en vision om at bidrage til en aktiv og levende kirke på trods af de udfordringer, der venter. I fremtiden forventes nemlig en endnu større fraflytning i landområderne og øget præstemangel.

- Skal vi smøre kirkelivet tyndt ud i områder som vores – eller skal vi satse på profilkirker, så vi lukker nogle kirker og styrker andre? Det er et spørgsmål, der optager mig meget. Det er en diskussion, vi skal turde tage. For fremtiden kommer. Tiderne skifter, og vi må følge med. Selvom det kan lyde barsk, så er det ikke en falliterklæring, hvis vi skal lukke kirker. Det handler om at tilpasse sig den virkelighed, der er, siger Heidi Røn der i denne artikel ikke taler på arbejdsgruppens vegne, men egne.

STORE OVERVEJELSER

Netop spørgsmålet om, hvor kræfterne skal lægges, er også et af de emner, der optager Heidi Røns arbejdsgruppe. ►

HEIDI RØN

- 42 år (født 1983)
- 2021-nu: Sognepræst for "havsognene" – Vandborg, Ferring, Fjaltring og Trans
- 2016-2021: Præst i Sydhavn Sogn, København
- 2011-2016: Præst i Vejrum Kirke, Struer Provsti
- 2011: Uddannet teolog ved Aarhus Universitet
- Mor til to sønner.

◀ Heidi Røn har i en årrække boet i København sammen med sin daværende mand. I 2021 flyttede hun hjem til sine rødder sammen med sine to sønner.

Tilbage i april fremlagde gruppen fire fokusområder, hvor de mener, Viborg Stift bør sætte ind for at sikre gode kirkeliv fremover med afsæt i de roller, som præsterne har. Det gælder blandt andet, at alle præster bør have forankring i én menighed og ikke "spredte sig for tyndt" over flere sogne. Også fleksibilitet i gudstjenesteplanlægningen, mulighed for lægmandsgudstjenester og styrkelse af samarbejdet står på to-do listen.

Selv holder Heidi Røn særligt fast i sit fokus på øget samarbejde på tværs af sogne.

- I min optik skal vi blive bedre til at henvise til hinanden, så alle kirker ikke skal være gode til alt. Én kirke i området har måske fokus på børn og unge, mens en anden holder fast i den klassiske højmesse. En tredje skal måske lukkes, så vi samler

både arbejdskræfter og kirkegængere. Det er jo sjovere at være 70 til gudstjeneste end blot en håndfuld. Langt de fleste har bil herude hos os, så det betyder ikke noget, om man skal gøre fem eller ti kilometer længere end tidligere, hvis vi til gengæld kan skabe bedre kirkeliv, siger Heidi Røn, der er opvokset i Harboøre og selv er vant til bilture som en del af hverdagen.

Med det afsæt er hun gået i gang med at afpasse den måde, hun driver kirke på.

I havsognene har hun blandt andet sløjft 9-gudstjenesten for at samle de fire sogne til én fælles gudstjeneste kl. 10:30. I stedet tilbydes en gudstjeneste torsdag aften med kortere liturgi.

- Det har faktisk gjort, at der kommer endnu flere til gudstjenesten om søndagen, end der gjorde på to gudstjenester.

Samtidig kommer der flere torsdag aften end der gjorde til søndagsgudstjenesten klokken 9. Det bekræfter mig i, at vi skal til at tænke nyt, siger hun.

- Vi kan ikke drive kirke, som vi gjorde det for hundrede år siden. Vi må se på virkeligheden og tilpasse os. Noget skal begraves, før noget andet kan spire. Vi er nødt til at se virkeligheden i øjnene – også selv om det kan være svært, tilføjer hun.

EN SVÆR SAMTALE

Selvom Heidi Røn i det små er begyndt at tilpasse sig en ny virkelighed, så sker det ikke uden benspænd. Hun oplever, at historiske sognegrænser kan være svære at bryde, fordi mange har et tilhørsforhold til én kirke og ikke flere af områdets kirker.

- Jeg er meget optaget af, hvordan vi bliver et os på tværs af sogne. Det er

Tro fyldte ikke i Heidi Røns barndomshjem.
Interessen for teologi opstod, mens hun
læste sin HF i Nørre Nissum.

”

Vi kan ikke drive kirke, som vi gjorde det for hundrede år siden. Vi må se på virkeligheden og tilpasse os.

nødvendigt for kirkelivet her fremover, siger hun.

Som et led i den proces har hun blandt andet arrangeret 'filosofisk salon' i præsteboligen med rødvin og snacks. Det har tidligere samlet mellem 50 og 60 deltagere fra alle fire sogne – endda fra hele provstiet.

- Jeg ser optimistisk på fremtiden. Jeg oplever en levende kirke, og jeg tror, vi kan skabe noget godt og nytænkende, der styrker os i fremtiden – også herude hos

os. Men fremtiden kræver, at vi går den i møde med åbne øjne, siger hun.

Udover arbejdsgruppen for præster har Viborg Stift nedsat også en arbejdsgruppe for henholdsvis organister og kirke- og kulturmedarbejdere. Den videre proces for

arbejdsgrupperne i 'Fremtidens folkekirke' ledes af stiftets nye teologiske konsulent, Susan Aaen, der tiltrådte 1. oktober. Sammen med provsterne i stiftet bliver det hendes opgave at bringe arbejdsgruppernes tanker og ideer videre. På sigt tilpasses rammerne i en fremtidig folkekirke.

Heidi Røn mener, at stiftet bør gå foran, hvis der skal tages beslutninger om at styrke nogle kirker og lukke andre. Det må ikke være det enkelte menighedsråds opgave at afgøre, hvor kræfterne skal lægges, fordi mange lokale vil få følelser i klemme.

FAGLIGE ARBEJDSGRUPPER I VIBORG STIFT

Viborg Stift har nedsat tre arbejdsgrupper, der skal se på, hvordan henholdsvis præster, organister og kirke- og kulturmedarbejdere fremover kan være med til at skabe liv og vækst i alle egne af stiftet.

22. april fremlagde de resultaterne for hinanden og stiftets provster. Arbejdsgruppen for præster fremlagde fire opmærksomhedspunkter.

- Forankring i én menighed: Præster bør ikke sprede sig for tyndt, og hver præst skal have en primær forankring i én menighed.
- Flexibilitet i gudstjenesteplanlægning: Der bør være større flexibilitet i forhold til, hvornår gudstjenesterne holdes, for eksempel ved at tilføje hverdagsgudstjenester som alternativ til søndagsgudstjenesten.
- Lægmandsgudstjenester: Der bør være plads til, at organister eller kirke- og kulturmedarbejdere kan lede gudstjenester, især som en løsning i tilfælde af sygdommeldinger.
- Styrkelse af samarbejde: Fokus på planlægningsmøder og gudstjenesteteams, hvor præster arbejder tættere sammen med andre faggrupper og lægfolk.

Arbejdsgrupperne blev nedsat i 2024. ■

REKORDSTORT STÆVNE SAMLEDE MENIGHEDSRÅD TIL FESTDAG MED FÆLLESSKAB OG INSPIRATION

Med 500 deltagere var årets stiftsmenighedsrådsstævne det mest velbesøgte af sin slags i nyere tid. Og deltagerne fik, hvad de kom efter.

Af Anika Thorø Weber

Foto: Henrik Helms og Kim Frost

- Jeg kom egentlig hertil sammen med tre andre fra mit menighedsråd. Men de er for længst blevet væk for mig. Der var så mange andre, jeg også lige skulle hilse på.

Sådan siger menighedsrådsmedlem Finn Dahl Hansen, mens han går fra den ene samtale til den næste i velkomsthallen i Tinghallen i Viborg. Rummet omkring ham summer af forventning, gode samtaler og højt humør. For med omkring 500 fremmødte til årets store stiftsmenighedsrådsstævne i Viborg Stift 12. september er der fyldt godt op i lokalerne, der danner rammerne om en helt særlig dag for menighedsrådsmedlemmer i stiftet.

- Det er jo en dag, hvor vi føler, vi bliver forækket lidt af biskoppen. Vi får god mad, har et

spændende program foran os, og der er masser af tid til god snak med andre menighedsrådsmedlemmer, siger Finn Dahl Hansen, der er med til stævnet for tredje gang.

- Når man får sådan en invitation, så synes jeg også, man skylder at møde op. Det er et skulderklap til vores arbejde, og jeg får en masse godt ud af dagen, tilføjer Finn Dahl Hansen, der har sit frivillige virke i menighedsrådet for Langhøjkirkerne vest for Holstebro.

SAMMEN OM NOGET STØRRE

Finn Dahl Hansen er ikke alene om at have set frem til stævnet. Det samme gjaldt dagens vært – biskop Henrik Stubbjær. Han glæder sig over den største tilslutning til stævnet i nyere tid.

- For mig er det her en festdag. Vi fejrer, at vi løfter den fælles opgave, der er vores – at bringe evangeliet til mennesker. Derfor betyder det noget at kunne samles på tværs af stiftet. Vi løfter opgaven bedre, når vi kender hinanden på tværs og ser arbejdet som en samlet, fælles opgave, siger Henrik Stubbjær.

Den betragtning er Line Roel Steffensen enig i. Hun var med til stævnet for første gang som en del af sit arbejde som næstformand i menighedsrådet i Resen udenfor Skive.

- Jeg håbede at få en oplevelse af at være en del af et stort fællesskab, og det levede dagen virkelig op til. Dagen giver gejst til det videre arbejde i eget sogn, hvor vi både står over for at skulle finde en ny præst og istandsætte kirken indvendigt, siger hun. ►

Line Roel Steffensen fik en erfaring af, at arbejdet i et menighedsråd ikke kun foregår lokalt - men i et samarbejde på tværs.

Finn Dahl Hansen var begejstret for muligheden for at mødes med menighedsrådskolleger fra andre sogne.

Biskop Henrik Stubbjær var vært for dagen. Han takkede for det store engagement, men udtrykte også forståelse for de steder i stiftet, hvor det kan være svært at holde motivationen oppe.

Dagen bød på musikalske indslag – blandt andet med
duoen Natalia Packert og Claudio Passilongo. ▶

Gerda Nygaard (tv) og Bente Pedersen (th) var med
til stiftsamenighedsrådstævne for anden gang. ▶

Dagens sidste programpunkt var ▶
Landemodegudstjeneste i Viborg Domkirke

Line Roel Steffensen har netop taget hul på sin anden periode i menighedsrådet – og hun er glad for, at hun denne gang takkede ja til at være med til stævnet.

- Under min første periode i menighedsrådet var der rigeligt at lære om mit lokale sogn og den opgave, jeg var trådt ind i. Men den her dag er virkelig med til at give mig oplevelsen af, at selvom jeg er en del af et lille sogn i Resen, så er vi fælles om en opgave, der er større. Det her er en opgave, vi løfter sammen, siger hun.

EN STOR OPLEVELSE

Stævnet i Viborg begyndte i velkomsthallen, hvor de mange fremmødte havde mulighed for at få en uformel snak med kolleger fra andre stifter, inden de satte sig til borde i Tinghallen. Herfra kunne de overvære en lang række forskellige indslag.

Blandt højdepunkterne var en live-optagelse af podcasten Livskraft, hvor vært Sørine Gotfredsen interviewede politiker Søren Gade (V). Dagen gav også et indblik i årets gang i stiftet gennem biskoppens tale, video fra arbejdet forskellige steder i stiftet samt filmen De Smukkeste Steder, hvor kommunikationskoordinator Henrik Helms over et helt år har filmet udvalgte kirker og kirkegårde i Viborg Stift.

- Jeg synes, at den samlede dag var en stor oplevelse. Det er et godt koncept med et spændende program, siger næstformanden fra Struer Menighedsråd, Bente Pedersen, der var særligt begejstret for podcastoptagelsen og dagens afsluttende gudstjeneste i Viborg Domkirke.

Et af de væsentlige nedslag på dagen var også overrækkelsen af Viborg Stifts

initiativpris, Hans Tausen Prisen. I år blev prisen tildelt to prismodtagere. Første prisoverrækkelse gik til Elin Engholm Knudsen, der i mange år har skabt et levende kirkeligt fællesskab gennem musik, fortælling og leg under navnet Tante Andante.

Anden overrækkelse gik til de seks frivillighedskoordinatorer i projektet Kirkernes Sociale Arbejde, som har styrket diakonien og skabt nye samarbejder med kommuner og organisationer. Projektet, der støttes af A.P. Møller Fonden, er igangsat i Herning, Holstebro, Ikast-Brande, Skive, Struer og Lemvig kommuner.

- At modtage prisen betyder virkelig meget for alle vi ansatte koordinatore i Kirkernes Sociale Arbejde. Den er et tydeligt skulderklap som bevis på, at vi er på rette spor, når vi arbejder med diakonien rundt i stiftet, siger Kirsten Vindum, der er en af de seks frivillighedskoordinatorer i stiftet.

- Jeg havde ikke drømt om, at det kunne være os, der modtog prisen. Men jeg er meget taknemmelig. Jeg er sikker på, at vi sammen finder på noget godt, som vi kan bruge pengene på – hvor vi både forkæler os selv og nok også andre, tilføjer hun med henvisning til erkendtligheden på 10.000 kroner, der følger med prisen.

INSPIRATION MED HJEM

Udover de mange indtryk på dagen, så havde flere af deltagerne også en oplevelse af at få konkret inspiration med hjem til deres eget sogn.

Line Roel Steffensen fik delt sine overvejelser om valg af ny præst med sine menighedsrådskolleger fra andre sogne, mens Finn Dahl Hansen sidder tilbage med inspiration fra både oplæg og samtaler.

- Mine tanker under podcasten var, at rigtig mange mennesker har en spændende livsfortælling, som alt for ofte ikke bliver fortalt. Og så talte jeg også med en bekendt, som var nyvalgt til menighedsrådet og var blevet næstformand. Det inspirerer mig. Sådan en dag fornemmer jeg klart, at vi er en del af en større sammenhæng, siger Finn Dahl Hansen.

Næste stifts menighedsrådsstævne afholdes 10. september 2027, hvor stiftet igen slår dørene op til en netværksdag med plads til fællesskab og inspiration. ■

ET LYTTENDE LEDERSKAB OG EN POETISK SJÆL

En ny begyndelse blev markeret i Bøvling Kirke, da Peter Fischer-Nielsen i august blev indsat som provst i Lemvig Provsti. Efter år som sognepræst og stiftspræst for Kirken i Verden træder han nu ind i en lederrolle, hvor både teologien, poesien og det internationale udsyn skal sætte retning. Hans ambition er klar: at være præsten på provstikontoret og samtidig en stemme for fremtidens folkekirke.

Af Henrik Helms

Foto: Valdemar Fischer-Nielsen og Henrik Helms

”

Jeg er blevet mere og mere glad for rummeligheden i folkekirken. At vi kan stå sammen på trods af forskelligheder – det tror jeg, fremtiden vil kalde endnu mere på.

SE FILM FRA
INDSÆTTELSEN

Når Peter Fischer-Nielsen åbner døren til sin nye arbejdsplads på provstikontoret i Bøvling, bærer han både sin nye rolle som provst og sit gamle kald som præst med sig. Og et sted i inderlommen gemmer der sig stadig linjer af poesi og salmevers, som for ham er mere end blot ord. De er billeder på den folkekirke, han nu er sat til at lede.

For ham handler fremtidens folkekirke ikke om at blive en effektiv maskine. Tværtimod handler det om at fastholde teologien og troens sprog midt i Excel-ark, budgetter og strukturelle forandringer.

- Kirken kan let drukne i økonomi og frem-skrivninger, men vi må hele tiden insistere på, at teologien er drivkraften. Vores opgave er at holde fast i, at målet ikke er systemet i sig selv, men forkyndelsen af evangeliet, siger Peter Fischer-Nielsen.

FRA SOGNETS RYTME TIL PROVSTIETS RAMMER

Et tilbageblik på sine år som sognepræst i Højbjerg og Elsborg, får Peter Fischer-Nielsen til at fremhæve især rytmen i gudstjenesterne og mødet med mennesker i hverdagen.

- Det daglige, lokale præstearbejde kan en hel masse – det giver en god rytme i præstelivet, fortæller han. Men for ham var præstetjenesten aldrig kun lokal. Som stiftspræst for udvalget Kirken i Verden arbejdede han samtidig med folkekirkens internationale forbindelser, og netop denne dobbelthed – det nære og det globale – har præget hans teologiske blik.

- Jeg har altid været glad for at kunne kombinere det lokale med at se ud over grænserne og hente inspiration fra den store verden, forklarer den nye provst.

Overgangen til provstestillingen er et naturligt næste skridt for at kunne omsætte inspirationen fra det lokale og det internationale. Han søgte embedet for at kunne samle trådene, sætte retning og skabe gode rammer for præster og menigheder i hele Lemvig Provsti.

At være provst i et stort geografisk område betyder, at afstanden til de enkelte præster kan være lang, både fysisk og i hverdagens travlhed. Derfor, bemærker han, kræver det nærvær og bevidsthed at være en leder, der er til stede, når det gælder.

- Præster i landprovstier kan godt blive lidt ensomme ulve. Jeg ser det som en vigtig opgave at skabe netværk, kollegial sparring og teologisk samtale, så ingen står alene, forklarer den nye provst.

NÅR TEOLOGI MØDER EXCEL

Ledelse i folkekirken er alt andet end en-tydig. Hvor andre organisationer har klare hierarkier, er provstens rolle mere et knudepunkt mellem præster, menighedsråd, biskop og stift.

- Jeg vil være en leder, der lytter – og som sætter mig i spidsen for, at vi finder gode løsninger i fællesskab, understreger han.

Provstens arbejde er fyldt med beregninger, fordeling af ressourcer og planlægning. Men netop dér ser Peter Fischer-Nielsen sin vigtigste opgave: at insistere på, at tallene aldrig må blive et mål i sig selv. Her ser han

- Hvor andre løser sudoku, skriver jeg salmer. Det er mit rum for eftertanke – og nogle gange falder en salmelinje på plads, netop når søvnløsheden ellers ville tage over, fortæller han med et smil.

I en af sine salmer skriver han:

“Kirken er dit pusterum. En krop med mange lemmer. Fællessangen er en sum af vores skæve stemmer.”

For ham er det et idealbillede af folkekirken: et sted, hvor mangfoldigheden af tro, teologi og livserfaring kan finde rum under samme tag.

- Jeg er blevet mere og mere glad for rummeligheden i folkekirken. At vi kan stå sammen på trods af forskelligheder – det tror jeg, fremtiden vil kalde endnu mere på, siger Peter Fischer-Nielsen.

FREMIDENS UDFORDRING: LEGITIMITET

Når den nye provst ser ti år frem, er det ikke primært medlemstallet, han bekymrer sig om. Det, der optager ham mest, er folkekirkens legitimitet.

- Vi kan ikke længere tage for givet, at folkekirken har en selvskreven plads i samfundet. Vores udfordring bliver at bevare troværdigheden og relevansen, siger Peter Fischer-Nielsen.

Han peger på, at der allerede i dag er en voksende interesse for kristendom blandt unge, ikke mindst på sociale medier, hvor nye stemmer deler tro på TikTok og YouTube.

- Vi er gode til konfirmanderne og til at være til stede i krisesituationer. Men vi må også finde nye måder at møde de unge, som søger kristendom i hverdagen. Vi skal turde prøve nye ting, understreger den nye provst.

EN PROVST MED BEGGE BEN I VIRKELIGHEDEN

For Peter Fischer-Nielsen er provstiets fremtid ikke et spørgsmål om systemer alene, men om at holde fast i åndeligheden midt i forandringerne.

- Folkekirkens mission er at forkynde Jesus Kristus som hele verdens frelser. Det er det, vi må vende tilbage til, også når Excel-arkene truer med at tage over, siger han.

Med ét ben i ledelsen og det andet i poesien bliver han dermed en provst, der vil insistere på, at fremtidens folkekirke ikke kun formes af tal og struktur; men også af tro, poesi og fællesskab. ■

PROVST MED POETISK BLIK

Ved siden af embedet er Peter Fischer-Nielsen også salmedigter. Poesien er for ham ikke blot et frirum, men et åndeligt modspil til regneark og møder.

Massiv præstemangel fik Mette til at stoppe op: - Vi må sikre fremtiden

Nationale udfordringer er rykket helt tæt på hos kirke- og kulturmedarbejder Mette Thybo Jensen, der lige nu mangler to tredjedele af præsterne i sin kirke. Hun har derfor sagt ja til at være med i en arbejdsgruppe, der stiller skarpt på udfordringer og muligheder i fremtidens folkekirke.

Af Anika Thorø Weber og Henrik Helms (foto)

I to år manglede de én præst. Nu mangler de to ud af tre.

Sådan ser virkeligheden ud hos kirke- og kulturmedarbejder Mette Thybo Jensen i Skive Kirke, hvor én præst samt vikarer nu skal løbe stærkt for at afholde højmesser om søndagen, tale med dåbsforældre, holde styr på kirkebogføringen og meget andet.

- Jeg kan se, hvordan situationen påvirker alle mine kolleger, fordi vi ikke er de folk, vi skal være. Opgaver lander på mine kollegers bord, selvom det måske ikke er der, de helt hører til. Jeg mærker også selv, hvordan gode ideer og initiativer må fare – for jeg ved, vi ikke har ressourcer til at gribe dem lige nu, siger Mette Thybo Jensen, der har arbejdet i Skive Kirke i ti år.

I den periode har hun set et stigende arbejdspress i takt med, at præstedækningen i kirken er faldet. Netop derfor har hun nu

takket ja til at være med i en arbejdsgruppe, der ser på, hvordan vi bedst tilpasser os de udfordringer, som kirken står overfor i fremtiden. Her er der nemlig udsigt til endnu større præstemangel og store demografiske ændringer, hvor folk flytter fra land til by.

- Det er jo en megasvær problemstilling, vi står i – på landsplan og her i min egen kirke. Selvom vi er i en forholdsvis stor by med mange muligheder, så kan vi ikke tiltrække de præster, vi har brug for. Vi må gøre, hvad vi kan for at sikre fremtiden. Det er en stor opgave, vi har foran os. Hvis jeg kan gøre noget, så vil jeg rigtig gerne bidrage, siger Mette Thybo Jensen.

PÅ MED JA-HATTEN

Mette Thybo Jensens arbejdsgruppe består af fem kirke- og kulturmedarbejdere fra hele stiftet, der er sat sammen for at se på, hvordan de bedst finder sig til rette i fremtidens folkekirke og bærer med på visionen om at

være en aktiv og levende kirke på trods af de udfordringer, der venter.

Arbejdsgruppen blev dannet i 2024, og siden har de sat konkrete mål for, hvordan de tænker fremtidens udfordringer skal håndteres. Det handler blandt andet om, at kirke- og kulturmedarbejdere skal være åbne for at påtage sig nye arbejdsopgaver, som eksempelvis at tage større del i konfirmandundervisningen, få flere kommunikationsopgaver eller være tovholder på diakonale opgaver som sorggrupper eller besøgstjeneste.

- Vi kan ikke løfte præstens kerneopgaver, men vi har ja-hatten på, hvis der skulle være opgaver, der fremover lander hos kirke- og kulturmedarbejderen. Vi vil gerne se muligheder frem for begrænsninger, siger Mette Thybo Jensen på vegne af arbejdsgruppen.

Selv har hun erfaret, at der kan komme meget godt ud at sadle om og få nye arbejdsopgaver.

◀ Kirke- og kulturmedarbejder Mette Thybo Jensen er med tiden blevet særligt optaget af sit arbejde med undervisning. Det gælder særligt konfirmander og minikonfirmander.

Som uddannet antropolog begyndte hun sit arbejdsliv på Skive Museum, men et samarbejde mellem museet, skolen og kirken ledte hendes veje til et nyt erhverv som kirke- og kulturmedarbejder. Her har hun taget opgaver på sig, som traditionelt hører præsten til. Det gælder blandt andet konfirmandforberedelsen, hvor hun de seneste ni år har haft et hold alene.

- Jeg har virkelig fået hjerte for undervisning, særligt af konfirmanderne. Det er blevet en af de opgaver, jeg sætter stor pris på i mit arbejde. Jeg oplever, det er en opgave, som ikke behøver løses af en præst - men selvfølgelig i tæt samråd med en præst. Teologisk har jeg jo ikke samme ballast som dem, men så har jeg måske nogle pædagogiske og didaktiske forcer, siger Mette Thybo Jensen.

Med egne erfaringer i bagagen betragter hun sin faggruppe som et oplagt sted at opnormere på personalet i kirkerne.

- Som det er lige nu, er der mange kirke- og kulturmedarbejdere, der ikke arbejder fuldtid. Det gør det oplagt at skruer op netop her. Samtidig er der typisk mange ansøgere til stillingerne. En mulighed er også at ansætte flere kirke- og kulturmedarbejdere. Men kirke-kulturmedarbejderne skal ikke have nye opgaver, uden at være klædt på til det. De skal have efteruddannelse, så de bliver de bedste til at løse de opgaver, de får, siger hun.

METTE THYBO JENSEN

- 48 år
- 2014 – nu: Kirke- og kulturmedarbejder i Skive Kirke. Desuden stiftsrepræsentant for kirke- og kulturmedarbejdere
- 2008-2014: Museumsinspektør, Museum Salling
- 1998-2005: Uddannet antropolog fra Aarhus Universitet

IND TIL BENET

Selvom arbejdsgruppen er enige om, at nogle opgaver kan omfordeles blandt medarbejderne i kirken, så ser de det også som kirkernes opgave at blive mere bevidste om, hvordan man prioriterer ressourcerne.

- Vi talte om, at der er meget at hente i at være skarp på, hvornår vi synes, vi er den bedste kirke i det enkelte sogn. Det er det, der er kimen til at skære noget væk. Vi skal se på, hvad der giver størst værdi for menigheden og sognet, siger Mette Thybo Jensen.

Som eksempel nævner hun sin egen kirke, hvor man blandt andet har afholdt foredrag med en eventyrer, der har været på Sydpolen samt filmaften på det lokale bibliotek.

- Det var også arrangementer, som menigheden kunne finde meget tilsvarende andre steder udenfor kirken. Derfor må vi spørge os selv, om det er der, vi skal lægge vores

energi, hvis vi er presset på ressourcer. Bør vi i stedet gå efter tilbud, som er helt unikke for kirken, spørger Mette Thybo Jensen.

Filmaften eller ej, så bevarer Mette Thybo Jensen optimismen, når hun retter blikket mod fremtidens folkekirke.

- Jeg tror på, at fremtiden ser lys ud. I befolkningen er der en øget åbenhed og nysgerrighed overfor kirken, og en vis åndelig søgen, som jeg tror, vi kommer til at mærke. Og så håber jeg, at vi får fundet de præster, vi har brug for – og kan omstrukturere os ud af resten, siger hun.

Den videre proces for arbejdsgruppen for kirke- og kulturmedarbejdere ledes af stiftets nye teologiske konsulent, Susan Aaen, der tiltrådte 1. oktober. Sammen med provsterne i stiftet bliver det hendes opgave at bringe tanker og ideer videre. På sigt tilpasses rammerne i en fremtidig folkekirke. ■

ARBEJDSGRUPPENS HOVEDPUNKTER

- **Opkvalificering og faglig udvikling:** Hvis kirke- og kulturmedarbejdere skal overtage nye arbejdsopgaver i sognet, skal der følge faglig opkvalificering og evt. efteruddannelse med, så der sikres et højt niveau i opgaveløsningen.
- **Tydelig ansvarsfordeling:** Der skal etableres klare roller og ansvarsområder, når der samarbejdes på tværs af faggrupper, og en god mødekultur som understøtter samarbejdet.
- **Involvering i menighedsrådets visioner:** Kirke- og kulturmedarbejdere og organister bør inddrages i udarbejdelsen af visioner for kirken og menighedsrådet.
- **Frivilligkoordination:** Kirkekulturmedarbejdere kan lede frivilligarbejde og diakoni, herunder sorggrupper og besøgstjeneste.

DRONNINGENS DESIGN I DOMKIRKENS RUM

SE FILM

Ved en festgudstjeneste i Viborg Domkirke deltog H.M. Dronning Margrethe II i indvielsen af en ny messehagel, som hun selv har designet og broderet. Den blå hagel, i samme stof som bispekåben, forener symbolik og håndværk, så evangeliet bliver til forkyndelse i stof og tråd.

Af Henrik Helms

DRONNINGENS BESØG OG INDVIELSEN

Søndag den 17. august 2025, var der højtid og forventning i Viborg Domkirke, hvor Dronningen deltog i indvielsen af domkirkens nye messehagel. Værket er blevet til ved privat donation, og med sit farvespil kan det bæres året rundt i gudstjenesterne.

BLÅ SOM MARIAS FARVE

Hagelen er syet i blåt engelsk damask i samme kvalitet som bispekåben. Den dybe blå farve peger på, at domkirken er indviet til Jomfru Maria, og hendes farve er blå. Valget løsriver sig fra de traditionelle liturgiske farver, så hagelen kan bruges ved både højmesser og særgudstjenester.

FORSIDEN: EVANGELIERNES KERNE

På forsiden er evangelisterne afbildet gennem de klassiske symboler: ørnen, tyren, løven og mennesket med vinger. De er ordnet i et kors, der leder tanken mod både livstræet og Jesu kors, og i midten står Kristusmonogrammet. Broderierne er holdt i røde nuancer, inspireret af Joakim Skovgaards fresker i domkirken, så motiv og kirkerum taler sammen.

BAGSIDEN: FEMTEN LILJER, FLAMMER OG MENIGHED

På ryggen løber en bort med femten røde liljer. Liljen er en gammel kristen figur for tro og hengivenhed, men bladene kan også læses som ild – en hentydning til pinsens flammer og evangeliets udbredelse. I liljernes blå centre aner man nøgleformer eller menneskeskikkelser, der kan være et billede på menigheden, som præsten bærer på ryggen under gudstjenesten.

EN PRÆDIKEN I STOF OG TRÅD

Ved indvielsen blev det understreget, at hagelen ikke kun er et kunstværk – den er teologi omsat til tekstil, et stykke forkyndelse, der lader Kristus være evangeliets centrum, mens Helligånden stadig virker i vores tid. Sådan bindes domkirkens tradition og nutid sammen i et enkelt liturgisk klæde.

ET VARIGT AFTRYK

Den nye messehagel følger sig naturligt til domkirkens kunstneriske arv og bliver et centralt liturgisk klæde i årene fremover. ■

DEN NYE MESSEHAGEL I VIBORG DOMKIRKE

DESIGN: H.M. Dronning Margrethe II

ANLEDNING: Indviet ved festgudstjeneste i Viborg Domkirke den 17. august 2025

MATERIALE: Blåt engelsk damask i samme kvalitet som bispekåben

FARVE OG SYMBOLIK: Den blå farve henviser til Jomfru Maria, som Viborg Domkirke er indviet til, og gør hagelen anvendelig året rundt.

FORSIDE: Et kors med de fire evangelistsymboler – mennesket, løven, tyren og ørnen – omkring Kristusmonogrammet i midten. Farverne er inspireret af Joakim Skovgaards fresker i domkirken.

BAGSIDE: Femten røde liljer, som symboliserer tro og hengivenhed. Liljerne kan også tolkes som flammer, et billede på Helligånden og evangeliets udbredelse. I de blå liljecentre anes nøgleformer eller små menneskeskikkelser, der symboliserer menigheden.

FORMÅL: Et liturgisk klæde, der skal bruges ved gudstjenester og højtider i Viborg Domkirke.

FOLKEKIRKEN HAR BRUG FOR MIDTBANESPILLERE

Tidligere teologisk specialkonsulent i Viborg Stift Henning Kjær Thomsen er også fodboldentusiast. Så når samtalen falder på folkekirkens fremtid, er han klar med en sammenligning ind i fodboldens verden.

Af Henrik Helms

Når Henning Kjær Thomsen taler om kirken, er det med ro i stemmen og et eftertænksomt blik. Han er trådt ud af arbejdslivet – men ikke ud af teologien. Tankerne kredser stadig om, hvordan kirken kan forblive et sted for fordybelse og troværdighed midt i en tid, hvor tempo og krav tager til.

NÅR KIRKEN MANGLER MIDTBANEN

Henning Kjær Thomsens store passion ud over teologien er fodbold – og helt specifikt

holdet Liverpool, hvor han kender navnene på samtlige legendariske spillere lige så godt som apostlene i Bibelen.

Så når han får spørgsmålet om, hvor på banen vi mangler spillere, hvis folkekirken var et fodboldhold, spiller han behændigt bolden tilbage.

– Så mangler vi nok spillere på midtbanen, fortæller han eftertænksomt, hvor han ser præsterne som de helt centrale spillere på den del af banen.

– Det er de præster der tager det lange, seje træk. Det er dem, der både forsvarer og sætter angreb i gang. Dem, der stiller sig til rådighed, tør være i rummet og bliver, hvor alle andre forsvinder, fordi der ikke er nogen svar.

Henning Kjær Thomsen mener, at der er brug for solide midtbanespillere der er villige til at forsvare ritualerne, gudstjenesten og de kirkelige handlinger.

– Den styrke, der er i ritualerne, kan blive glemt i iveren efter at være aktuel. Her

Den styrke, der er i ritualerne, kan blive glemt i iveren efter at være aktuel. Her mangler vi solide midtbanefolk, der kan løbe solen sort.

mangler vi solide midtbanefolk, der kan løbe solen sort, forklarer han.

AT DANNE OG BLIVE DANNET

Henning Kjær Thomsen har altid selv været en solid teologisk midtbanespiller, hvor interessen for teologi var noget, han fik med hjemmefra, hvor faderen var præst. Selv troede Henning dog, at han skulle læse idehistorie, efter at han i gymnasiet fik en lærer, der åbnede hans øjne for samspillet mellem religion og samfund i oldtiden. Det blev et afgørende øjeblik.

– Min lærer forbandt tingene på en måde, jeg aldrig havde set før. Derfra vidste jeg, at jeg måtte arbejde med de spørgsmål resten af livet.

Det blev så Henning Kjær Thomsens far, som pegede ham i retning af teologien som stedet, hvor han kunne få lov at arbejde med lidt af det hele.

– Jeg har altid set teologien som et af de mest alsidige fag, vi har. Den rummer både sproget, historien og de store tanker om menneskelivet. Den forener troens sprog med kulturens, og den samtale må vi blive ved med at have, siger han.

Siden fulgte et langt virke i folkekirken: som præst i Aalborg Domkirke, som rektor for Pastorseminariet i Aarhus og senere som teologisk specialkonsulent i Viborg Stift. Gennem alle årene har undervisningen været omdrejningspunktet.

Når han ser tilbage på årene i Viborg Stift, nævner Henning Kjær Thomsen især to spor, der har sat sig varige aftryk: arbejdet med Teologi for voksne og med § 2-ordningen til uddannelse af præster.

Teologi for voksne blev til som et undervisningstilbud for alle, der vil forstå troen og teologien dybere i en højskoleramme med morgensang, oplæg og samtale. Han beskriver initiativet som en af de største glæder fra årene i Viborg Stift – et sted, hvor flere kunne få adgang til teologisk fordybelse i et folkeligt rum. Her har 175 studerende fordelt på seks hold haft glæde af Henning Kjær Thomsens evner som underviser.

§ 2-ordningen nævner han som et andet vigtigt kapitel. Her har han været med til at forme det særlige uddannelsesforløb, der giver ikke-teologer adgang til at søge præstestilling gennem en teologisk prøve.

– Jeg blev faktisk rørt, da jeg hørte fra kollegerne på Pastorseminariet, at de nyuddannede præster fra § 2-uddannelsen i Viborg Stift står helt i top. Så bliver man jo lidt stolt. Det er ikke mine børn, men det føles næsten sådan, siger Henning Kjær Thomsen med et smil – med tanke på de omkring 50 studerende, der er blevet undervist af ham i bispegården i Viborg.

ET BLIK MOD HORISONTEN

For Henning Kjær Thomsen handler fremtidens folkekirke ikke om at gøre alt på nye måder. Han håber at de mange nyudklækkede præster vil være med til at bære med på hans vision om at genopdage, hvorfor kirken er noget andet end alt det, der omgiver os.

– For mig er kirkens største opgave stadig at være et rum for det, der ikke kan forklares. Alle andre steder kommer de med forslag til, hvordan du kan maksimere dit liv, forstå dig selv eller hjælpe dig videre. Kirken giver derimod plads til det uafklarede. Det er ikke svaghed – det er dybde, kommer det

eftertænksomt fra den tidligere teologiske specialkonsulent.

I en ny hverdag, hvor der er sat punktum for et arbejdsliv som teologisk konsulent, er der blevet mere tid til at se fodbold. Men det betyder ikke han har sluppet sin livslange interesse for kirken og teologien, og har derfor også et håb for, hvilket fokus kirken skal have på den lange bane.

– Jeg håber, vi tør blive ved med at tale teologi. Ikke kun organisation, men tro. For uden teologien mister kirken sit sprog. Vi skal ikke være alt for alle – men vi skal være noget særligt for dem, der søger mening, slutter Henning Kjær Thomsen. ■

BÆREDYGTIGE BUKETTER HITTER:

Kirker og blomsterhandlere øger
samarbejdet om 'grønne mærker'

Succesen startede i Lemvig – men nu har den bredt sig. En ny mærkningsordning på blomster har set dagens lys, og miljøet er den helt store vinder.

Af Anika Thorø Weber

Umiddelbart skulle man tro, at buketter, kranse og dekorationer kunne ryge direkte i gartnerens kompostbunke på kirkegården, når de har udtjent deres pligt som et vigtigt udtryk for sorg eller glæde ved begravelser eller bryllupper.

Men faktisk er pynten sjældent så bæredygtig, som den ser ud. Mange buketter og dekorationer indeholder nemlig stål, plastik eller oasis, som naturen ikke selv kan nedbryde. I praksis betyder det, at gartnerne ofte må smide blomsterne i restaffald, fordi de ikke har tiden til at sortere delene fra hinanden.

Men det skal der nu laves om på, mener flere af provstierne i Viborg Stift. På baggrund af erfaringer fra Lemvig Provsti vil de samarbejde med lokale blomsterhandlere om at få folk til at købe bionedbrydelige buketter. Buketterne skal udstyres med et

lille mærkat, så både kunden og gartnere på kirkegårdene kan se, at blomsterne kan ryge direkte i komposten.

- Det er en win-win for alle – både blomsterhandlere, kirker og miljøet. Og så har det været virkelig nemt at få et godt samarbejde på benene. Blomsterhandlerne har været friske på det fra start, siger Ida Götke, der som medlem af provstiudvalgene i Skive og Salling har været en af de bærende kræfter i implementeringen af samarbejdet mellem kirke og blomsterhandlere i sit provsti.

Hun får opbakning fra sin lokale kirkegård:

- Vi skal jo alle sammen tænke mere på miljøet og følge med tiden. Så selvfølgelig skal vi også sætte ind her. Der venter en kæmpe gevinst for miljøet, siger Ann Dora Meier, der er kirkegårdsleder på Skive Kirkegårde.

Men Skive Provsti er ikke alene om at tage initiativet til sig. Udover Skive Provsti er også Lemvig provsti, Struer Provsti, Salling Provsti, Ikast-Brande Provsti og Vesthimmerlands Provsti blevet en del af mærkningsordningen. Sammen med Aarhus Stift er Viborg Stift nu det sted i landet, hvor flest provstier indgår i ordningen.

STORE KLIMABESPARELSER

Ideen til de komposterbare blomster kommer oprindeligt fra Favrskov Provsti i det østjyske, hvor blomsterhandlere og provstiet står bag de første 'grønne buketter'.

Det fik sidenhen Lemvig Provsti til at følge trop som de første i Viborg Stift. Her havde man nemlig fået lavet en CO₂-rapport, der viste, at provstiet kunne spare op til 43,1 tons CO₂ hvert år, hvis 80 procent af det

Med gode erfaringer i ryggen har provst Ole Rasmussen nu også fået et samarbejde om mærkningsordningen på benene i Ikast-Brande Provsti.

Ida Götke har personligt været rundt ved alle blomsterhandlere i Skive Provsti for at skabe en god dialog om det nye samarbejde.

KOMPOSTERBARE BUKETTER

Selvom blomster og anden pynt i buketter, kistepynt og dekorationer er nedbrydelige, så indeholder de også stål, plast og oasis, som naturen ikke selv kan nedbryde.

Buketter kan gøres komposterbare ved at udskifte stål- eller plastiktråde med eks. bast eller bomuldssnore.

Kistepynt og dekorationer indeholder ofte oasis og plastikforme. Her findes endnu ikke et brugbart alternativ, men oasis kan erstattes med produktet 'FibreFloral', som er bionedbrydeligt. Det er dog ikke godkendt til kompostering. Formene kan erstattes af bionedbrydelige varianter.

▶ På Skive Kirkegårde har Ann Dora Meier den grønne omstilling øverst på dagsordenen med egen kompost, eget vandingsanlæg med regnvand og flere andre grønne initiativer.

grønne affald fremover kunne genanvendes på kirkegårdene.

- Det er virkelig et initiativ, der har gjort en forskel og er kommet godt op at flyve, siger den tidligere provst for Lemvig Provsti, Ole Rasmussen, der var med i opstarten af projektet, som nu har spredt sig til sammenlagt seks provstier i stiftet.

Og Ole Rasmussen håber, at endnu flere vil være med i ordningen. Blandt de nyeste i ordningen er da også Ikast-Brande provsti, hvor han tiltrådte som provst i januar.

- Der er jo ikke rigtig nogen tabere i det her. Men der er meget at vinde, også selvom vi ikke kender det endelige omfang af CO₂-besparelser her i Ikast-Brande, siger han.

STORT POTENTIALE

På kirkegårdene i Skive ser Ann Dora Meier også et stort potentiale i det nye initiativ.

I hendes provsti blev samarbejdet for alvor skudt i gang i februar 2025, og hun ser nu flere og flere bionedbrydelige buketter fra byens blomsterhandlere, når gartnerne rydder op i kirken og på kirkegården.

- Hver uge smider vi over 100 buketter og dekorationer ud. Tænk, hvis vi bare kunne smide dem alle direkte i vores kompostbunke og bruge dem som kompost på kirkegården. Det vil være godt for miljøet og vil spare os en masse tid. Selvom det er bøvlet, plejer vi nemlig her hos os at sortere buketterne i kompost og restaffald, men den tid kan vi bruge meget bedre på noget andet, siger kirkegårdslederen.

Ann Dora Meier er dog også bevidst om, at det ikke altid er helt ligetil for blomsterhandlerne at erstatte de nuværende materialer i buketter og dekorationer med bionedbrydelige alternativer. Det gælder eksempelvis oasis, der ofte bruges i kistepynt og bæredekorationer. Her findes der ikke et komposterbart alternativ.

Alligevel håber hun på at se flere bionedbrydelige buketter og dekorationer fremover.

- Jeg drømmer om, at man i fremtiden ikke skal vælge komposterbare blomster hos blomsterhandleren – de skal være standard. Så må man tænke ud af boksen og finde alternativer til oasis. Eksempelvis kunne kistepynt bygges op af grene i form af et kors, der fik bundet blomster på med kompostbar snor, siger hun. ■

AI må ikke gøre præsterne dumme og dovne

Den kunstige intelligens kan sagtens fungere som præstens sparrings-partner, hvis man husker at kombinere den med sin kritiske sans, mener Søren R. S. Jacobsen, der er sognepræst i Rind.

Af Troels Witter

– En prædiken bør indeholde en udlægning af en bibeltekst på en teologisk velfunderet og livsnær måde, der sigter mod at opbygge, trøste og vejlede menigheden i deres trosliv og relationer til Gud og andre

Sådan svarer Googles kunstige intelligens, hvis man spørger den, hvad en prædiken bør indeholde.

Det kan naturligvis være en udfordring at levere en teologisk velfunderet og livsnær tale fra prædikestolen søndag efter søndag, så mange præster opsøger fysiske og elektroniske opslagsværker efter inspiration.

Med AI – internettets kunstige intelligens – har præsterne fået et nyt værktøj i skrivebordsskuffen på kontoret. Vel at mærke, hvis det bruges med omtanke og en vis mængde sund skepsis, mener Søren R. S. Jacobsen, der er sognepræst i Rind og Kollund sogne.

Han var hurtigt ude af starthullerne og har allerede gennem nogle år regelmæssigt

brugt AI som hjælp til prædikenskrivning, konfirmandundervisning og andre dele af præstegerningen, og han har gjort sig erfaringer med både styrkerne og svaghederne ved kunstig intelligens.

TJEKKER KILDERNE

Hvis Søren R. S. Jacobsen mangler svar på konkrete spørgsmål eller for eksempel har brug for inspiration til fortolkning af en bibeltekst, bruger han ofte AI-tjenesten Copilot, som er en del af den Office-pakke, der følger med folkekirkens computere.

I løbet af et webbaseret splitsekund kan han få et svar, som ofte er brugbart, men det hører med til brugen af AI, at man selv skal sørge for at vurdere svarets værdi.

– Jeg tjekker altid de kildeangivelser, som kommer med svaret. Kildekritikken er meget vigtig, når man bruger AI, siger Søren R. S. Jacobsen.

For der er jævnligt fejl og mangler i de svar, som den kunstige intelligens kommer med.

Men det ligger jo i begrebet intelligens, at man lærer af sine fejl, og Søren R. S. Jacobsen ser også, at fejlene bliver færre i de svar, som han finder ved hjælp af AI.

Og så har han også selv lært, hvordan han kan få bedre svar, for et svar fra AI er ikke bedre end det spørgsmål, der bliver stillet.

– Man skal lære at bruge den rigtige formulering og nogle meget præcise ord, når man spørger AI om noget, siger han.

AI MÅ IKKE SKRIVE PRÆDIKENEN

Da AI for nogle år siden blev en kendt og brugt forkortelse, blev den mødt med stor skepsis, også i forbindelse med kirken, for skulle det nu være en computer, der skulle til at skrive præstens prædiken?

– Jeg er meget bevidst om, at AI ikke skal skrive min prædiken. Det ville svare til, at jeg gik på prædikestolen med en tekst, der er skrevet af en anden. Det bliver kunstigt, og derfor gør jeg det ikke.

Kirkeministeriets vejledning til brug af AI i folkekirken:

- **Datasikkerhed:** Del ikke sensitive oplysninger og personoplysninger med AI-værktøjer
- **Ansvarlig brug og gennemsigtige beslutninger:** Tjek, at oplysningerne er korrekte, og træf selv beslutninger
- **Hensigtsmæssig brug:** Skab fælles forståelse for anvendelsen af AI-værktøjer
- **AI-forståelse:** Understøt sikker brug af AI-værktøjer

Kilde: Folkekirkens It, juli 2025.

▲ **Sognepræst Søren R. S. Jacobsen bruger jævnligt kunstig intelligens, når han for eksempel forbereder søndagens prædiken eller konfirmandundervisning på præstekontoret i Lind. Han mener, at AI er et brugbart værktøj, hvis man går til det med en god portion skepsis.**

(Foto: Troels Witter)

Men jeg bruger AI som et værktøj og en sparingspartner, og jeg kan for eksempel bruge AI til at læse min egen prædiken igennem og få feedback. Jeg er så heldig at have kolleger i huset, som også kan give mig feedback, men de er jo ikke altid til rådighed, og så kan det være en hjælp at spørge AI.

Det må også kunne være en hjælp for præster i landsognene, der ikke har kolleger omkring sig, siger Søren R. S. Jacobsen.

KORREKTUR OG ILLUSTRATIONER

Søren R. S. Jacobsen bruger også AI til korrekturlæsning af tekster, der skal sendes ud af sognehuset i Lind, hvor han har kontor, og så bruger han det i forbindelse med kommunikation med sognenes ukrainske venskabsmenighed, for det AI-baserede oversættelsesværktøj er efterhånden blevet ganske pålideligt.

Derudover bruger han en AI-billedgenerator til at lave illustrationer til gudstjenester og i forbindelse med konfirmandundervisningen, hvor det er meget naturligt at inddrage den kunstige intelligens.

– Vi har for eksempel kørt et forløb, hvor eleverne skulle få AI til at forklare en lignelse, og så skulle de efterfølgende genfortælle lignelsen og vurdere, om de var enige i AI's fortolkning. Det fungerede faktisk meget godt, så der er bestemt muligheder for at bruge værktøjet i undervisningen, siger Søren R. S. Jacobsen.

AI ER LIGEGLED

Efter nogle års brug af værktøjet er han selv blevet mere bevidst om den kunstige intelligens' begrænsninger, for dem er der en del.

– Man kan sagtens få AI til at generere et svar i forbindelse med sjælesorg, men man vil aldrig kunne føle sig set og rummet af den kunstige intelligens. Det gælder blandt andet ved de samtaler, jeg har i forbindelse med dåb og bryllupper og andre kirkelige handlinger, siger Søren R. S. Jacobsen.

Selvom AI er trænet til at kommunikere meget venligt og imødekommende, så kan AI aldrig fange nerven og fornemmelsen i de øjeblikke, der opstår under en samtale.

– Det kan godt være, at den kunstige intelligens kan lyde empatisk, men man må aldrig glemme, at den dybest set er ligeglad, tilføjer han Søren R. S. Jacobsen.

ER SELV BLEVET MERE SKEPTISK

Søren R. S. Jacobsen konkluderer på baggrund af sine erfaringer også, at AI sagtens kan være en hjælp i præsters arbejdsdag, hvis det bliver brugt på den rigtige måde.

– Der har blandt præster været to grupper: dem der ikke ville røre ved AI, og dem der omfavnede det. De senere år er modpolerne vendt lidt rundt, og jeg er også selv blevet mere skeptisk, end jeg var i begyndelsen. Jeg er blevet mere bevidst om, at jeg arbejder med en maskine, der tager fejl, og som dybest set kun bygger på det, som jeg selv har fortalt den. Der er stadig masser af muligheder for at bruge AI, men vi skal være opmærksomme på, at AI helt overordnet kan gøre os dumme og dovne, hvis vi ikke bruger det med en skeptisk og kritisk tilgang, siger Søren R. S. Jacobsen. ■

Karina Damsgaard

Cand.psych.aut. & Specialist i Psykoterapi

Psykologfaglig uddannelseskonsulent, Koncern

HEMS Psykolog, Den Landsdækkende Akutlægehe

Tel. +45 2324 6537

karina.damsgaard@rm.dk

GRÅD, RÅB OG DYB FRUSTRATION:

**Præster spillede rollespil med plads
til de helt store følelser**

Hvordan navigerer man i den krise, der opstår efter et selvmord? Og hvordan reagerer folk, når nogen er forsvundet? Det har 40 præster fra hele landet mærket på egen krop, da de var samlet til rollespil for at blive bedre til deres arbejde i akutberedskabet.

Af Anika Thorø Weber

- Beklager, men jeg bliver nødt til at afbryde jeres oplæg.

En politibetjent i uniform står pludselig på scenen i Spejlsalen på Højhuset Kulturhotel i Herning. Med sin autoritet og attitude skulle man tro, at der var sket en ulykke. Og det er der også – næsten.

- Dette er en øvelse. Frokosten er udskudt, tilføjer vicepolitiinspektør hos Midt- og Vestjyllands Politi, Henrik Glintborg, der forsøger at holde masken, mens smilet breder sig på de mange tilhørere i konference-lokalet.

Foran ham sidder 40 præster fra hele landet. De har det til fælles, at de indgår i regionernes akutberedskab og er med til at sikre omsorg for de involverede i katastrofer og krisesituationer såsom selvmord og drukneulykker. Onsdag 12. marts var de dog samlet under lidt mere rolige omstændigheder til et fælles kursus for at blive klædt på til netop det arbejde. Det blev de gennem teori – og ikke mindst i praksis gennem det rollespil, som Henrik Glintborg skulle deltage i.

- Det kan se lidt skørt ud, at vi sætter præster til at lave rollespil, men det giver dem noget rigtig godt, siger Annette Hedensted, der er ledende beredskabspræst i Region Midtjylland og har været med til at arrangere beredskabspræsternes kursusdage, der afholdes hvert andet år – denne gang på hendes hjemmebane i det midtjyske. ►

FOLKEKIRKENS BEREDSKABSPRÆSTER

Folkekirken har 45 katastrofeberedskabspræster, som står klar til at rykke ud med akut hjælp til sårede og pårørende, når større ulykker og katastrofer sker. I 2024 blev præsterne kaldt ud til 65 tilfælde.

Beredskabspræsterne er fordelt over hele landet, og de er også parat til at rejse til udlandet, hvis danskere er berørt af en katastrofe langt hjemmefra.

Præster har stor erfaring med at tale med mennesker i sorg og krise. Derfor er de en del af regionernes psykosociale beredskab, der sammen med politi, sygeplejersker, ambulancebehandlere og psykologer træder til med akut hjælp ved større ulykker og katastrofer.

▲ Annette Hedensted (th) oplevede, at alle præster havde stor indlevelse i rollespillet – og det kommer dem til gavn, mener hun.

◀ Vicepolitiinspektør Henrik Glintborg afbrød pludselig præsternes foredrag.

EN VIGTIG LÆRING

Præsterne var samlet i tre dage, hvor alt fra oplæg med eksperter i psykoterapi til erfaringsudveksling skulle styrke deres evner til at navigere i det kaos, der opstår i kritiske situationer. Men for flere af præsterne var det rollespilsøvelserne - inspireret af virkelige hændelser - der gjorde størst indtryk.

Det gælder blandt andre sognepræst i Mosede Kirke i Greve, Nadia Hoxer Dyhrberg-Krantz, der er helt ny beredskabspræst.

- Jeg er nærmest lykkelig over, at jeg får lov til at prøve det her af, inden jeg står i det i virkeligheden, siger Nadia Hoxer Dyhrberg-Krantz, der fik tildelt rollen som præst under et af rollespilsscenarierne, hvor flere af de øvrige præster indtog roller som blandt andre oprørske, bagstive gymnasievenner og en bekymret kæreste til en pige, der var forsvundet.

- Det er vigtigt, at vi bliver klædt godt på til arbejdet, for vi har en vigtig plads i akutberedskabet. Præsten er med til at sikre ro i en kaotisk situation, tilføjer sognepræsten, der søgte stillingen som beredskabspræst,

fordi hun gennem sit frivillige arbejde som hjerteløber har erfaret, at hun er god til at navigere i katastrofer og ulykker.

Men også de mere erfarne beredskabspræster gik opløftet fra rollespillet. Det gælder blandt andre Egil Hvid-Olsen, der er sognepræst ved Bryndum og Vester Nebel kirker i det sønderjyske. Han spillede rollen som bekymret kæreste.

- Egentlig er jeg selv meget opmærksom på ikke at røre ved folk, når jeg viser dem min medfølelse og omsorg, fordi det kan virke voldsomt for nogen. Men i dag blev jeg opmærksom på, hvor godt det kan være. Selvom det var en øvelse, så mærkede jeg en dyb ro, da jeg fik en hånd lagt på skulderen, siger sognepræsten, der har været beredskabspræst siden 2009.

OMSORG FOR MENNESKET

Det er ikke kun præsterne, der ser en stor værdi i at gennemspille krisesituationer i trygge omgivelser i et konferencelokale. Det samme gør vicepolitiinspektøren, der deltog i et af scenarierne, hvor han sammen med præsterne skulle klarlægge, hvordan de ville fortælle pårørende om et tab.

- Som betjent er jeg ofte kun med i den helt akutte fase, men scenarierne her har givet mig en forståelse for de mange nuancer, der ligger i præsternes arbejde. Det er et enormt vigtigt arbejde, de gør. De gør, at jeg som betjent kan koncentrere mig om at løse min del af arbejdet, og så ved jeg, at der er nogen andre, der tager sig omsorgsfuldt af de mennesker, der er berørt i en krisesituation, siger Henrik Glinthborg, der jævnligt samarbejder med beredskabspræster, når akutte tilfælde opstår.

I 2024 blev beredskabspræsterne kaldt ud til 65 ulykker og katastrofer. 19 af tilfældene var i Region Midtjylland. ■

- ◀ Egil Hvid-Olsen erfarede, hvordan fysisk omsorg kan give ro i krisesituationer.

- ◀ Selvom Henrik Glintborg er vant til at samarbejde med præster, så var det alligevel en ny oplevelse at lave rollespil sammen.

BEREDSKABSPRÆSTENS OPGAVER

- Tilbyder sjælesorg og samtale til tilskadekomne og pårørende samt politi, beredskab og andre, der måtte være berørt af en voldsom hændelse
- Formidler kontakt til psykologer, psykiatere og læger
- Samarbejder med de berørtes sognepræst eller ledere i andre trossamfund
- Kan åbne kirker og sognegårde og skaber samling for mennesker, som er berørt af ulykker og kriser
- Kan træde til, hvis politiet ønsker, at en præst er til stede, når efterladte skal overbringes beskeden om, at de har mistet et menneske, der står dem nær

”

Selvom det var en øvelse, så mærkede jeg en dyb ro, da jeg fik en hånd lagt på skulderen.

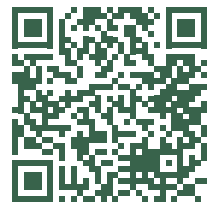
- ◀ Nadia Hoxer Dyhrberg-Krantz ser stor værdi i at øve sig, før hun skal træde ind i katastrofer og ulykker som præst.

De smukkeste steder

– En filmisk rejse gennem Viborg Stift

SE DEN SMUKKE
ÅRSTIDSFILM

”

Naturen er en del af vores kirkelige liv. Den rummer både stilheden, eftertanken og håbet.

I en ny filmisk fortælling fra Viborg Stift får naturen og kirkerne lov til at tale sammen. Siden august 2024 har fotograf Henrik Helms været på rejse rundt i folkekirken i det midt- og vestjyske – fra Trans Kirke ved Vesterhavet til Baunekirken i Tjørring og videre til Vejrum Kirke blandt de grønne skovområder mod øst.

Af Anika Thorø Weber
Henrik Helms (foto)

Havet bruser. Marehalmen bøjer sig i den barske vestenvind, og længere inde i landet svajer solsikker i sommervinden over det bugtede landskab. Midt i den mangfoldige natur ligger kirkerne og kirkegårdene som pejlemærker i landskabet – nogle hævet på bakketoppe, andre skjult mellem træer. Altsammen ingredienser i den nye storslåede årstidsfilm fra folkekirkens smukkeste steder i midt- og vestjylland.

Udstyret med en iPhone, en drone og et timelapsekamera, der i ti døgn har optaget døgnet rundt hvert sted, er resultatet blevet en smuk filmisk fortælling, hvor tiden næsten står stille. Dagen bliver til nat, solen står op, vinden tager fat, og kirkerne bliver stående – midt i alt det, der forandres.

– Vi vil vise det liv, der lever og ånder omkring kirkerne. De er ikke kun bygninger af sten, men levende steder i samspil med naturen, fortæller Henrik Helms, fotograf ved Viborg Stift.

ÅRETS RYTME – I TRO OG NATUR

Filmen De smukkeste steder er både en stor årstidsfortælling og en samling af mere end tyve kortere film, som hver især fortæller historien om ét sted i stiftet.

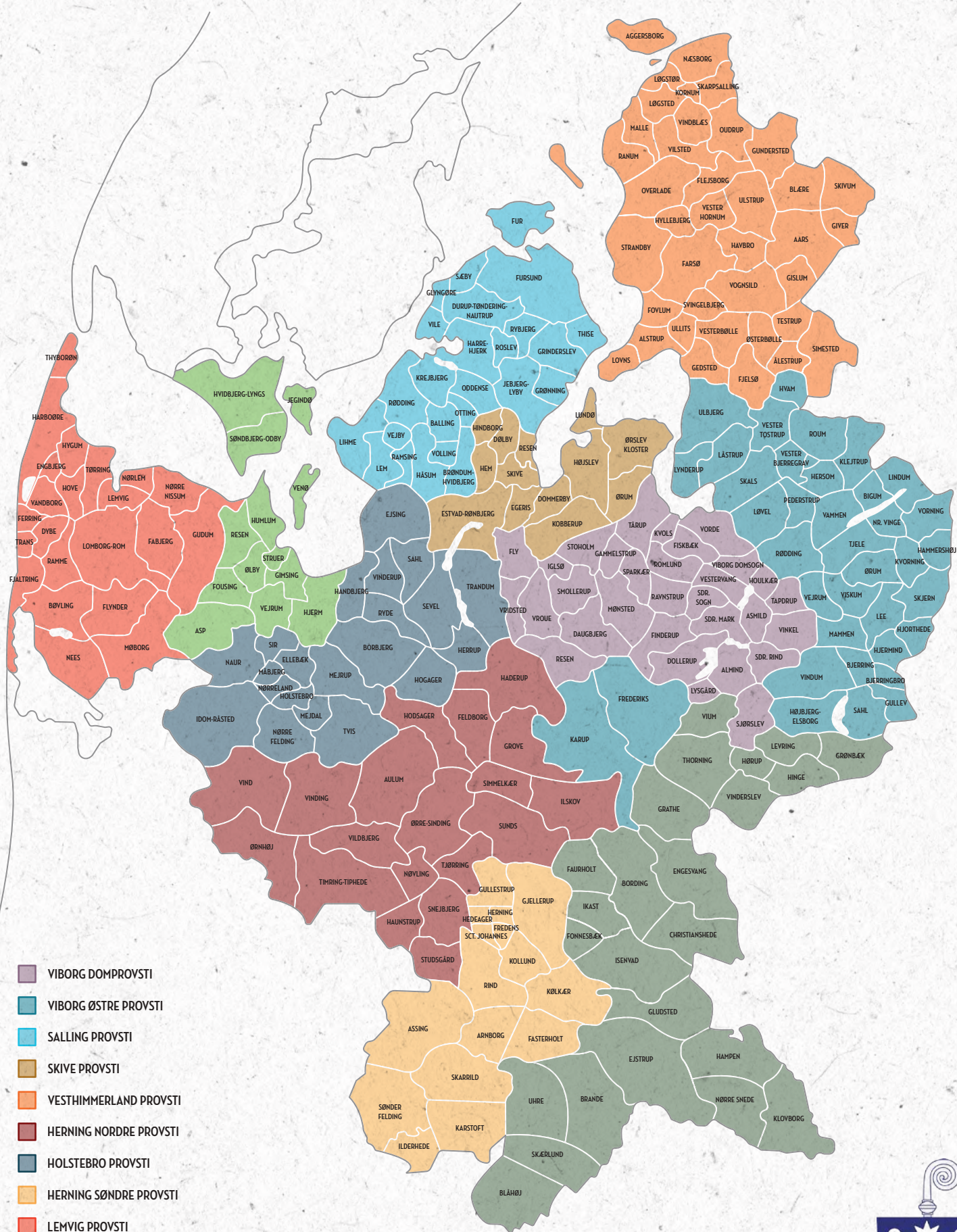
Når man ser dem, mærker man årstidernes bevægelse – fra vinterdis over kirkegårde til sommerlyset, der får blomster og træer til at gløde.

– Naturen er en del af vores kirkelige liv. Den rummer både stilheden, eftertanken og håbet. Vi håber, at filmen kan give en pause i hverdagen – et øjeblik, hvor man kan trække vejret og finde ro, siger Henrik Helms.

Det er en påmindelse om, at kirken, ligesom landskabet, altid finder nye måder at fortælle sin historie på. De smukkeste steder er en rejse gennem Viborg Stift og en invitation til at se med nye øjne på det, vi kender. ■

VIBORG STIFT

STIFTSPRÆSTER

Du kan hente hjælp og inspiration i en række stiftsudvalg, som også har en stiftspræst tilknyttet. Du kan se mere om udvalgenes arbejde på Viborg Stifts hjemmeside på: viborgstift.dk/stiftsudvalg

STIFTSPRÆST FOR DIAKONI

STEEN HEDEMANN ANDREASSEN

E-mail: stean@km.dk

Telefon: 6080 4795

STIFTSPRÆST FOR PILGRIMME

CHRISTIAN KJÆR BJERRE

E-mail: chkb@km.dk

Telefon: 3030 8831

STIFTSPRÆST FOR GUDSTJENESTE OG FORKYNDELSE

THOMAS FELTER

E-mail: tofe@km.dk

Telefon: 9864 5201

STIFTSPRÆST FOR PSYKISK ARBEJDSMILJØ

LARS HENRIK LYNGBERG-LARSEN

E-mail: lll@km.dk

Telefon: 9867 4461

STIFTSPRÆST FOR RELIGIONSPÆDAGOGIK

GITTE THORSØ

E-mail: gtb@km.dk

Telefon: 5376 1332

STIFTSPRÆST FOR KIRKEN I VERDEN

ER PT. IKKE BESAT

STIFTSADMINISTRATIONENS MEDARBEJDERE

Biskop
HENRIK STUBKJÆR

Telefon: 8662 0911
Mobil: 2329 6600
E-mail: hes@km.dk

Stiftskontorchef
BODIL ABILDGAARD

Telefon: 8726 2183
Mobil: 2329 6600
E-mail: bab@km.dk

Souschef
KATRINE SØBO ANDREASEN

Telefon: 8726 2181
Mobil: 4057 2881
E-mail: kasa@km.dk

- Rådgivning om generel kirkeret
- Daglig leder af GiasCentret og Juridisk Afdeling
- Sagsbehandling og rådgivning om:
 - Menighedsråd, provstiudvalg og budgetsamråd
 - Gravstedssager og øvrige regler på kirkegården
 - Kirkefunktionærer samt generel HR
 - Valg til stiftsråd, provstiudvalg og menighedsråd

Sagsbehandler og sekretær
SUSANNE ENEVOLDSEN

Telefon: 8726 2174
E-mail: sav@km.dk

- Journalfører på F2
- Sagsbehandling vedrørende præster
- Menighedsrådsvalg samt opdatering af KIS

Sagsbehandler
HELLE NISSEN GREGERSEN

Telefon: 8726 2189
E-mail: hng@km.dk

- Sagsbehandling vedr. byggesager
- Sagsbehandling vedr. askedeling og urnenedsættelse på privat grund
- Journalisering i F2

Uddannelseskonsulent
THOMAS FELTER

Telefon: 9864 5201
Mobil: 40723384
E-mail: tofe@km.dk

- Gudstjenestefornyelse
- Liturgi og kirkerum
- Præsters efteruddannelse

Kommunikationskoordinator
HENRIK HELMS

Telefon: 4031 1606
E-mail: hhhe@km.dk

- Sparring omkring kommunikation og teknik
- Pressekontakt
- Ansvarlig for ekstern og intern kommunikation
- Redaktør på hjemmeside, FIN og sociale medier.

Økonomimedarbejder
GITTE SANDAL JENSEN

Telefon: 8726 2180
E-mail: gje@km.dk

- Regnskab
- Stiftsmidler
- Udbetaling af lån, rater og renter
- Terminsopkrævning
- Værdipapirhåndtering

Bibliotekar
KIM RUNE SLOTH JENSEN

E-mail: kirj@km.dk

- Stiftsbiblioteket

Jurist
ANN-SOFIE BACH KVIST

Telefon: 8726 2171

E-mail: asok@km.dk

- Rådgivning om generel kirkeret
- Sagsbehandling og rådgivning om:
 - Byggesager og rådgivningsaftaler
 - Plan- og fredningssager
 - Askedeling og urnenedsættelse på privat grund
 - Lån i stiftsmidler, frigivelse af stiftsmidler og arv

Økonomimedarbejder
LARS RIISAGER

Telefon: 8726 2173

E-mail: lari@km.dk

- Regnskab
- Stiftsmidler
- Udbetaling af lån, rater og renter
- Terminsopkrævning
- Værdipapirhåndtering

Fuldmægtig
CHARLOTTE KOCH VALDGREN

Telefon: 8726 2188

E-mail: ckv@km.dk

- Præsteansættelser
- Præsteløn

Økonomiansvarlig
INGER LISE ØSTER

Telefon: 8726 2182

E-mail: ilo@km.dk

- Økonomiansvarlig i Viborg og Aarhus Stifter
- Fællesfondens regnskab
- Stiftsrådets regnskab
- Kapitalforvaltning

Sagsbehandler
LENE ØSTERGAARD

Telefon: 8726 2188

E-mail: ckv@km.dk

- Intern administration

Teologisk udviklingskonsulent
SUSAN AAEN

Telefon: 2912 5440

E-mail: saa@km.dk

- Sparring for biskoppen
- Kontaktperson til stiftsudvalg og stiftspræster
- Sekretær for stiftsrådet

Lad dig fordybe med *godter* til øregangene

Find en afsides krog og en god kop kaffe – eller lyt til spændende fordybelse på farten, mens du bevæger dig gennem det mørke vinterlandskab. Vi har samlet fire bud på, hvordan du kan dykke ned i livets store og små spørgsmål gennem en række aktuelle podcastserier. De er alle udgivet af folkekirken.

BLIV UP TO DATE PÅ FOLKEKIRKEN MIDTVEST

Nye generationer skal have flere pladser i menighedsrådene, og vi skal finde en løsning på fremtidens udfordringer med præstemangel.

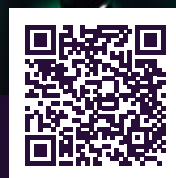
Det er nogle af de store emner, der tages op i podcastserien Biskoppens Betragtninger, som tager pulsen på Viborg Stift. Med biskop Henrik Stubbjær ved mikrofonen tages der fat på de strømninger, muligheder og udfordringer, som fylder i stiftet netop nu.

BLIV OPSLUGT AF KRYDSFELTET MELLEM LIV OG TRO

Hvad siger biblen om gæstfrihed? Og hvordan skal vi håndtere dårlig samvittighed?

I podcastserien Troens Krydsveje er helt almindelige menneskelige dilemmaer afsættet for samtale mellem værterne sognepræst Søren R. S. Jacobsen og journalist Troels Witter samt dagens gæst. Sammen dykker de ned i et dilemma, vi alle har mærket i vores eget liv – og kommer med kristendommens bud på, hvordan vi skal håndtere det.

TAG PÅ REJSE Gennem 500 ÅRS SALMER

Hvordan har salmerne formet danskernes tro, håb og fællesskab gennem århundrederne – og hvordan gør de det stadig i dag? Det dykker præsterne Søren Hermansen og Mette Enevold ned i gennem podcastserien Søren og Mette på tur i salmebogen.

Serien består af 20 episoder, hvor hver salme åbner et vindue til både historien og nutiden. Salmerne dækker alt fra Brorson og Grundtvig til nyere salmer.

KONFIRMANDERNE HAR ORDET

Sorg, konflikter og følelsen af at være anderledes. Det er nogle af de emner, der fylder for mange konfirmander – men som de har svært ved at tale med venner og familie om.

Det tager en ny podcastserie fat om. I serien åbner en række unge op om, hvordan de har oplevet sårbare emner i deres eget liv. Samtidig fortæller en præst om, hvad biblen siger om emnet. Til sammen er det afsættet for en eksistentiel samtale, som ellers helt udebliver for mange unge.

Podcastserien og tilknyttet øvrigt undervisningsmateriale til konfirmander stilles til rådighed for alle fra foråret 2026.